

Kulturrådet

Styringsrett og tvangsflytting

8

Skeiv i Politiet

Bård Stensli er politiets fremste talsmannen for mangfold.

12

Omlegginger i kø på veifronten

Statens vegvesen gjør store endringer, som påvirker bilister, politikere og ansatte.

24

Kurskalender for 2018

Parat tilbyr en rekke kurs gjennom hele 2018.

28

Kommentar fra
spesialrådgiver i Parat,
Odd Jenvin

Lokal innsats gir resultater

Fristen for å gjennomføre lokale lønnsforhandlinger i staten gikk ut i oktober, og i de fleste etatene har man kommet fram til en løsning. Det er kun noen få steder partene ikke har kommet til enighet, og enkelte av disse oppgjørene vil måtte fremmes for Statens lønnsutvalg.

For Parats medlemmer har årets lokale lønnsforhandlinger gitt gode resultater. Tilbakemeldinger vi har fått fra de tillitsvalgte tyder på at mange steder har Parat oppnådd en større andel av midlene enn det medlemsmassen skulle tilsi. Dette er vi veldig fornøyd med.

Parat vil i løpet av november gjennomføre en undersøkelse blant tillitsvalgte for å få bedre oversikt over det faktiske resultatet.

Mange steder har man blitt enige om å fordele de lokale midlene flatt mellom alle ansatte, enten som prosent eller kronetillegg. Andre steder har man blitt enige om en kombinasjon av disse to elementene. Tilbakemeldinger fra tillitsvalgte tyder på at det er flere etater som har valgt å gi generelle tillegg, sammenlignet med antallet som har valgt en løsning med forhandlinger om individuelle krav. Slik blir det ofte når midlene er relativt begrenset.

I enkelte etater har Parats tillitsvalgte vært pådrivere for en fordeling av de lokale midlene som favoriserer organiserte arbeidstakere, på bekostning av uorganiserte. Flere steder har dette gitt resultater. Det skal lønne seg å være fagorganisert, også lønnsmessig.

Odd Jenvin-Steinsvåg

parat

Utgis av: Parat
- en arbeidstakerorganisasjon i YS

Parat,
Boks 9029 Grønland,
0133 OSLO

www.parat.com

Besøksadresse: Lakkegata 23
Telefon: 21 01 36 00
Teleaks: 21 01 38 00
E-post: post@parat.com

ISSN 2535-3276

Ansvarlig redaktør: Trygve Bergsland
Mobil: 905 85 639
E-post: trygve.bergsland@parat.com

Leder: Hans-Erik Skjæggerud
Mobil: 959 38 769
E-post: hans-erik.skjeggerud@parat.com

Forsidefoto: Gorm K. Gaare.
Avbildet: Richard Smith og Jolanta Szumska.

Alle illustrasjonsbilder i bladet som ikke er kreditert er levert av iStock.

Redaksjonen avsluttet: 20.11.2017
Materiellfrist neste nr: 6.2.2018

Fagpressen

Layout:
07 Media, avd. Moss
www.07.no
Telefon: 22 79 95 00

Trykk: Ålgård Offset AS
www.a-o.no
Telefon: 51 61 15 00

Dette produktet er trykket etter svært strenge miljøkrav og er svanemerket, CO₂-nøytralt og 100 prosent resirkulerbart.

**PRESSENS
FAGLIGE UTVALG**

**Vi arbeider etter
Vær Varsom-plakatens regler
for god presseskikk.**

Den som mener seg rammet av urettmessig publisering, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler klager mot mediene i presseetiske spørsmål.

Adresse: Rådhusgt 17
0158 Oslo
Tlf: 22405040
E-post: pfu@presse.no

presse.no

2 Kommentar

4 Oversikt over hvem som hjelper deg i statsrelaterte spørsmål

5 Småstoff

8 Arbeidsgivers styringsrett i statlig flyttesjau

12 Skeiv i Politiet

14 Skjebneuker for AFP i privat sektor

16 Opprydding i pensjonsjungelen

19 Parat UNG mening

20 Aktive Parat

23 Internasjonalt arbeid

24 Omlegginger i kø på veifronten

28 Kurskalender for 2018

32 Dyrekjær skadedyrbekjemper

36 Parat informerer

38 Spørsmål fra medlemmer

40 Kryssord, sudoku, anagram og på kryss og tvers

42 Leder i Parat

Richard Smith.
Foto: Gorm K.
Gaare.

Arbeidsgivers styringsrett i statlig flyttesjau

Statsansatte på flyttefot bør tenke nøye gjennom hva som er alternativene. Seksjonsleder Richard Smith må ut og finne seg en ny jobb.

8

Omlegginger i kø på veifronten

Uansett hva du mener om planlegging og drift av norske veier kommer du ikke unna følgende: Vi står midt oppe i store endringer, som påvirker bilister, politikere og ikke minst ansatte og deres tillitsvalgte.

24

Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen. Foto: Samferdselsdepartementet.

Skeiv i Politiet

Politiaspirant Bård Stensli opplever at kollegaene trakasserer homofile og det tennes en gnist i den unge mannen.

Bård Stensli.
Foto: Terje Bergersen.

12

14

Kristin Diserud Mildal. Foto: NHO.

Skjebneuker for AFP i privat sektor

Den nye AFP-ordningen i privat sektor er oppe til eksamen. Før jul vil en styringsgruppe fra partene i arbeidslivet levere en evalueringsrapport.

28

Kurskalender for 2018

Parat tilbyr en rekke kurs gjennom hele 2018. I tillegg til kursoversikt finner du også datoer for andre store arrangementer i kalenderen.

Hjelp når du trenger det i staten

Trenger du hjelp med spørsmål knyttet til lønn, tariff, arbeidsforhold, medlemskap og kontingent, kan du nå enten kontakte din tillitsvalgte eller hovedtillitsvalgte, eller du kan ta direkte kontakt med de i Parat som har spesialisert seg på statsansattes rettigheter. Kontakt gjerne ditt nærmeste regionkontor først, så veileder de deg videre. På disse sidene finner du kontaktinformasjon til ansatte i Parat med spesialkompetanse på avtaler og lovverk knyttet til statsansatte. Husk at du alltid kan kontakte oss på 21 01 36 00 eller medlem@parat.com.

Oslo

Lakkegata 23
post@parat.com

Forhandlingsavdelingen

Spesialrådgiver Odd Jenvin
odd.jenvin@parat.com
Telefon: 934 45 242

Forhandler Victoria Krefting
Rynning
Victoria.krefting@parat.com
Telefon: 996 91 935

Juridisk avdeling

Advokat Annbjørg Nærdal
annbjorg.nardal@parat.com
Telefon: 918 77 711

Region Øst – Oslo

Lakkegata 23
ost@parat.com

Rådgiver Bjørn Are Sæther
bjorn.are.sether@parat.com
Telefon: 959 77 054

Rådgiver Ståle Botn
stale.botn@parat.com
Telefon: 476 16 392

Region Sør – Tønsberg

Grev Wedels gate 12
sor@parat.com

Rådgiver Unn Kristin Johnsen
unn-kristin.johnsen@parat.com
Telefon: 934 80 218

Region Sør – Kristiansand

Vestre Strandgt. 42
sor@parat.com

Rådgiver Marianne Hårtveit
marianne.haartveit@parat.com
Telefon: 971 67 293

Region Nord – Tromsø

Fredrik Langes gate 19/21
nord@parat.com

Rådgiver Bjarne Rohde
Bjarne.Rohde@parat.com
Telefon: 993 07 930

Region vest – Bergen

Strandgaten 1
vest@parat.com

Avdelingsleder Kåre Kvalvåg
kaare.kvalvaag@parat.com
Telefon: 951 07 741

Advokat Ketil Mæland-Johansen
ketil.maeland-johansen@parat.com
Telefon: 982 55 809

Rådgiver Laila Sæterdal
laila.saterdal@parat.com
Telefon: 481 84 995

Jørgen Dræge
jorgen.draege@parat.com
Telefon: 404 54 606

Region Midt – Trondheim

Kjøpmannsgata 35
midt@parat.com

Rådgiver Bente Hermanstad
bente.hermanstad@parat.com
Telefon: 915 90 708

Rådgiver Anita Rosmæl
anita.rosmal@parat.com
Telefon: 936 15 942

Færre mottar foreldrepenger

Utbetalingen av foreldrepenger synker i Norge. Ifølge Nav er hovedårsaken at det fødes færre barn i Norge.

Ferske tall fra Nav viser at 47.800 fedre og 74.600 mødre mottok foreldrepenger de ni første månedene i 2017. Det er en nedgang på henholdsvis 2,2 prosent og 3,6 prosent sammenlignet med samme periode i fjor.

Nedgangen ses i sammenheng med at fødselstallene i Norge synker. Ifølge Nav har antall fødsler falt med 5 prosent i første halvår, sammenlignet med tilsvarende periode i 2016. @NTB

SSB-bråket

Christine Meyer har gått av, blant annet som følge av at 25 SSB-forskere fikk beskjed om at de skulle flyttes fra forskningsavdelingen og få nye oppgaver, selv om de får beholde forskertittelen. En av dem er den profilerte SSB-forskeren Erling Holmøy, som offentlig har kritisert omorganiseringen i sterke ordelag.

Flere store organisasjoner sendte allerede i februar et brev til Finansdepartementet hvor de uttrykte bekymring for SSBs fremtidige rolle. Partene i arbeidslivet var urolige for at omorganiseringen i SSB skulle true den norske modellen. Bekymringen var blant annet knyttet til arbeidet til Teknisk beregningsutvalg (TBU).

@NTB

Christine Meyer.
Foto: Studio Vest AS

Kutt i dagpenger

Kuttene regjeringen foreslår i statsbudsjettet, vil føre til at 3.500 personer ikke lenger har krav på dagpenger. Hver fjerde mottaker vil få mindre penger.

Ifølge regjeringens beregninger vil rundt 19.000 personer få lavere dagpengeutbetaling enn med dagens regelverk, skriver Dagens Næringsliv. Det tilsvarer hver fjerde mottaker. @NTB

BTTE til 4IRE

Ledere i staten tjener mer enn Erna Solberg

Ferske tall fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) viser at 149 ledere i staten har høyere lønn enn statsminister Erna Solberg, skriver Stavanger Aftenblad. Statsministeren har en årslønn på 1 631 346 kroner.

Tallene viser også at 366 ledere i staten har høyere lønn enn statsrådslønnen på 1 325 358 kroner. Dette inkluderer ikke toppsjefer i helt eller delvis statlig eide konsern, selskaper og virksomheter. Best ut kommer NAV-direktør Sigrun Elisabeth Vågeng med en årslønn på 1 850 000 kroner. Bak henne er regjeringsråd Anne Nafstad Lyftingsmo på Statsministerens kontor med 1 758 192 kroner, etterfulgt av veidirektør i Statens vegvesen, Terje Moe Gustavsen, med 1 739 000 kroner. @NTB

Teknisk beregningsutvalg 50 år

Teknisk beregningsutvalg (TBU) sørger for at arbeidstakere og arbeidsgivere er noenlunde enige om hvordan den økonomiske virkeligheten ser ut før de setter seg til bordet for å forhandle om lønn og andre goder. I utvalget sitter representanter for organisasjonene i arbeidslivet, staten og kommunenes organisasjon KS.

Beregningsutvalget legger ikke bare fram lønnsstatistikk, men viser også hvordan kjøpekraften utvikler seg. Det har dessuten påpekt lønnsforskjellene mellom kvinner og menn og at den økonomiske ulikheten i Norge øker i sine rapporter. @NTB

Kinesisk selskap med brutilbud i Trøndelag

Fylkesrådet i Nord-Trøndelag ønsket tidligere å utestenge selskapet Sichuan Road and Bridge Group (SRBG) fra anbudskonkurransen om å bygge ny bru over Beitstadsundet mellom Steinkjer og Verran.

Vedtaket er endret og det kinesiske selskapet stiller trolig sterkt ettersom det har levert det klart rimeligste tilbudet som er 41 millioner kroner lavere enn nærmeste konkurrent, ifølge NRK. Det kinesiske selskapet har tidligere vunnet anbudet om bygging av den nye Hålogalandsbrua utenfor Narvik i Nordland og er i full gang med dette prosjektet, som skal være fullført neste sommer. @NTB

Færre får jobb i politiet

Bare 40 av 647 uteksaminerte elever fra Politihøgskolen i Oslo i sommer har fått fast jobb i politiet innen utgangen av september. Det tilsvarer 11,9 prosent av de elevene som besto den tre år lange utdannelsen og ble uteksaminert i år.

Tar man med midlertidige stillinger og vikariater er situasjonen noe bedre, men fortsatt er det bare drøyt halvparten av de uteksaminerte studentene, 51,9 prosent (336 personer), som har stilling i politiet per 30. september i år, viser politiets egne tall. @NTB

Norske lærerlønninger relativt sett lavest i Norden

Lærerlønninger i Norge er relativt sett lavest i Norden, og lærerne tjener under gjennomsnittet for arbeidstakere med høyere utdanning, viser OECD-rapport. Størst er forskjellen på de laveste trinnene i skolen, ifølge Klassekampen. Rapporten viser nemlig at en førskolelærer i Norge tjener 66 prosent av gjennomsnittslønnen til arbeidstakere med høyere utdanning, mens snittet for en førskolelærer i OECD, Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, er 78 prosent. @NTB

Utgiftene til folketrygden øker

Til tross for kutt i dagpengeordningen øker utgiftene til folketrygden med over 9 milliarder kroner i statsbudsjettet for 2018. Totalt sett ventes folketrygdens totale utgifter for Arbeids- og sosialdepartementet i 2018 å bli 417 milliarder kroner.

Økningen skyldes hovedsakelig økte utgifter til alderspensjon, som totalt ventes å stige med 8 milliarder kroner. Regjeringen forventer at antallet alderspensjonister øker med 24 000 i 2018, noe som alene øker utgiftene med 5 milliarder kroner. @NTB

Nye karakterkrav for sykepleierutdanning

Fra og med høsten 2019 vil regjeringen innføre karakterkrav for opptak til sykepleierutdanning. Søkere må ha et gjennomsnitt på minst karakteren tre i norsk og tre i fellesfaget matematikk fra videregående skole for å være kvalifisert til opptak. Karakterkravet i matematikk vil ikke gjelde for søkere som har bestått programfag i matematikk.

Kilde: Regjeringen

Styrket rekruttering til forskning

Stortingsmeldingen Kultur for kvalitet i høyere utdanning (2016) omtaler forskerlinjer som et viktig tiltak for å stimulere til rekruttering til forskning. Forskningsrådet startet nå opp piloter med forskerlinjer i psykologi, rettsvitenskap, ingeniørvitenskap, informatikk og veterinærmedisin.

Fem universiteter som allerede har erfaring med forskerlinjer innenfor medisin eller veterinærmedisin vil i samarbeid med Forskningsrådet starte opp piloter med forskerlinjer innenfor andre fag. Universitetene har selv valgt fag som sliter med rekruttering til forskning eller der behovet for kompetanse trolig vil øke i fremtiden. Kilde: Regjeringen

Vegvesenet vil gi entreprenører karakterer

Statens vegvesens nye «karakterbok» skal rangere entreprenørselskapenes jobber og brukes ved tildeling av nye oppdrag. Vegvesenet skal se på kvaliteten av levert anleggsarbeid, men også på oppfølging av underleverandører, påvirkning av ytre miljø og helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet i sin nye karaktersetting, skriver Dagens Næringsliv.

Statens vegvesen tildeler omkring 500 kontrakter hvert år til en verdi på mellom 40 og 50 milliarder kroner. @NTB

Styringsrett og tvangsflytting

Statsansatte på flyttefot bør tenke nøye gjennom hva som er alternativene. Seksjonsleder Richard Smith valgte å ikke flytte med sin avdeling i Kulturrådet fra Oslo til Trondheim. Det betyr at han må ut og finne seg en ny jobb.

Av Magne Otterdal

Richard Smith, seksjonsleder for Kulturrådets avdeling på flyttefot til ny adresse i Trondheim. Men Smith har valgt å bli værende i Oslo. Jakten på ny jobb har startet. Foto: Gorm K. Gaare.

Advokat Annette Selmer peker på medarbeiderens rett til å følge sin stilling til nytt sted. Denne retten kan være et gode man ikke bør velge bort for raskt. Foto: Privat.

Parat-medlemmer i Kulturrådet, Richard Smith og Jolanta Szumska, har hatt mye med den statlige virksomhetens aller første flytting å gjøre. Szumska, som er hovedtillitsvalgt, forventer en grundig evaluering av flytteprosessen. Foto: Gorm K. Gaare.

Juridisk er omstilling i staten i stor grad harmonisert med det som gjelder i privat sektor. Utgangspunktet er arbeidsgivers styringsrett, men styringsretten er ikke ubegrenset.

Flytte etter jobben

Advokat Annette Selmer opplever at kravene til mobilitet blant arbeidstakere i økende grad også gjelder offentlig ansatte. Hun gir råd og opplæring til ledere, tillitsvalgte og personalmedarbeidere i offentlig sektor i forbindelse med omstilling, omorganisering og nedbemanning.

– Arbeidstakere i Norge må regne med å være mer mobile enn tidligere, sier Selmer.

Nordmenn har vært heldige sammenlignet med andre land. Å være vant til at jobben er nær hjemmet hele karriereløpet er kanskje en norsk særstilling.

– I andre land er det mer vanlig å flytte etter jobben, sier Selmer.

Flyttingen av statlige virksomheter har aktualisert spørsmålene om arbeidsgivers styringsrett og ansattes flytteplikt.

Styringsrett og flytteplikt

Hva kan arbeidsgiver kreve av ansatte når virksomheten flyttes? Beslutning om at hele eller deler av en statlig virksomhet skal flyttes geografisk, er vanligvis basert på et politisk vedtak.

Det er viktig at en arbeidstaker som ser at hans eller hennes stilling og arbeidsoppgaver flyttes, er klar over at man som hovedregel har rett til å være med stillingen. Spørsmålet er om en arbeidstaker også har plikt til å være med stillingen, og hva som er alternativet.

I forarbeidene til den nye statsansatteloven som trådte i kraft 1. juli 2017, fremgår det at statsansatte som hovedregel må finne seg i en geografisk endring av arbeidsstedet som innebærer økt daglig reisetid. Det vil si reisetid innenfor en akseptabel pendleravstand. En flytting av virksomheten som medfører at statsansatte må skifte bosted eller ukependle, vil vanligvis ligge utenfor styringsretten, med mindre det foreligger lov eller avtale som tilsier noe annet, [se rammesak](#).

For å tilrettelegge for at medarbeidere skal flytte med stillingen, er det inngått en særavtale i staten som åpner for en rekke økonomiske ordninger for at ansatte kan flytte med.

Flytting av arbeidssted i den ansattes nær-område gir imidlertid ikke noe grunnlag for ekstra tilrettelegging. En geografisk flytting av arbeidsstedet over kortere avstander, for eksempel innen en enkelt by eller den enkelte kommune, vil således ikke falle inn under særavtalen.

Flytting fremfor ledighet

Hva er så alternativene for en ansatt som er utsatt for flytting av virksomhet og arbeidssted? Det pågår stor aktivitet i de statlige virksomhetene som står foran flytting med å lære opp ledere, tillitsvalgte og ansatte. Et arbeid advokat Annette Selmer er involvert i. Hun gir følgende råd:

– Tenk nøye gjennom alternativene dersom stillingen flyttes til et annet sted, sier Selmer.

Hun understreker at medarbeideren har rett til å følge sin stilling til nytt sted, og at denne retten kan være et gode man ikke bør velge bort for raskt.

– En medarbeider som hevder at han eller hun ikke har plikt til å følge stillingen, og får medhold i det, vil kunne risikere å bli ►

”Arbeidstakere i Norge må regne med å være mer mobile enn tidligere.

Advokat Annette Selmer

”Jeg opplever at konsekvensen av å bli sagt opp er bedre med det nye regelverket

Seksjonsleder i Kulturrådet,
Richard Smith

Richard Smith og Jolanta Szumska på flyttefot. Foto: Gorm K. Gaare.

sagt opp til arbeidsledighet i stedet, sier Selmer.

Selv om bare deler av virksomheten flytter, vil det ikke nødvendigvis være andre ledige stillinger i gjenværende virksomhet som kan tilbys medarbeideren, og i så fall risikerer man å bli sagt opp.

Hun mener det tross alt kan være bedre å flytte med, og beholde arbeidsoppgaver, lønn, feriepenger, sykepenger, pensjonsopptjening, og kanskje få dekket noen av merutgiftene ved å flytte eller pendle i en overgangsperiode, enn i verste fall å risikere oppsigelse til arbeidsledighet. – Det kan oppleves dramatisk for den det gjelder at virksomheten flyttes, og det er derfor viktig at ledere og tillitsvalgte er forberedt på fortvilelse og frustrasjon, men det kan være enda mer dramatisk å bli arbeidsledig, sier Selmer.

Hun mener arbeidstakere må tenke seg godt om.

– Jeg er opptatt av at den enkelte medarbeider i slike spørsmål ikke foretar forhastede valg som man senere angrep på.

Valgte å søke nye muligheter

Richard Smith er seksjonsleder for Kulturrådets sekretariat for Statens kunstnerstipend og Fond for lyd og bilde.

Han har ledet seksjonens flytteforberedelser i omstillings- og flytteprosessen. Den nye adressen er Dronningens gate i Trondheim fra 1. januar 2018. Helt siden flyttingen ble varslet i forbindelse med statsbudsjettet i oktober 2016, har Smith jobbet aktivt med prosjektet. Men først noen dager ut i ferien sist sommer, tok han beslutningen for egen del.

– Jeg hadde snakket en god del med kona om det. Jeg vurderte å søke pendleravtale for to år. Men det var først i ferien jeg sa det høyt, at jeg ikke flytter til Trondheim, sier Smith.

Hans egen beslutning kom noen dager etter endringene i statsansatteloven, som betyr seks måneder oppsigelsestid fra 12. september 2017. Det var datoen saken ble behandlet i tilsetningsrådet, han meldte sin beslutning om å ikke flytte med avdelingen allerede da han kom tilbake fra ferie.

– Jeg opplever at konsekvensen av å bli sagt opp er bedre med det nye regelverket, sier Smith.

Samtidig som han synes det både er riktig og spennende å bygge opp den nye avdelingen i Trondheim, og at Kulturrådet med dette utvider sin kontaktflate og tilstedeværelse, velger han å søke ny jobb i Oslo.

– Jeg vil fortsette å jobbe og bo i Oslo, jeg har familien her, foreldre som begynner å dra på åra, sier Smith om sine mest tungtveiende grunner for å skille lag med Kulturrådet, hvor han startet som vikar i 2007. Siden ble han seksjonsleder i 2015.

Forventer flytteevaluering

Av de syv stillingene som flyttes til Trondheim, er det fire nyansatte. En skal fortsatt ha base i Oslo, og pendle til Trondheim ved behov. En er i fødselspermisjon, og vikaren flytter til Trondheim i permisjonstiden. Richard Smiths stilling, den syvende, er ikke utlyst ennå.

Richard Smith er medlem av Parat, og han har hatt en god dialog med forbundet i flytte- og omstillingsprosessen.

Hovedtillitsvalgt for de Parat-organiserte i Kulturrådet, Jolanta Szumska, sier at ingen Parat-medlemmer flytter til Trondheim.

Hun oppsummerer flytteprosjektet, som også gjelder flytting av museumsseksjonen til Bodø.

– Vi skulle hatt både bedre tid og mer budsjett til dette. Selv om vi har erfaring med omorganisering, er flytting til nye steder i landet noe helt nytt og utfordrende for Kulturrådet. Mitt inntrykk er at oppbygging av nye kontorer kunne vært gjort mer smidig med bedre tidsrammer og noen ekstra midler, sier Szumska, som forventer en evaluering av hele flytteprosessen.

Informasjon er viktig

Spesialrådgiver Odd Jenvin-Steinsvåg i Parat understreker at god informasjon underveis er helt avgjørende når omstillinger og flyttinger igangsettes.

– Når en blir hørt og sett, når en opplever medbestemmelse, finner en også løsninger på utfordringene som en flytting av arbeidsplass medfører, sier Jenvin-Steinsvåg.

Det er når ansatte blir stilt overfor valget å bytte bosted det blir vanskeligere. Det er mer ro der omstillinger ikke innebærer flytting. Ifølge Jenvin-Steinsvåg er det å vente at harmoniseringen av statsansatte-loven med regelverket for arbeidslivet for øvrig vil medføre at det kan komme flere saker på bordet hos Parat.

Det samles erfaring etter hvert som flere statlige virksomheter flyttes fra Oslo til andre deler av landet. Flyttingen av Luftfartstilsynet til Bodø, vedtatt i 2002 og gjennomført i 2005-2008, er en av virksomhetene det hentes flytteerfaring fra. Ifølge Parat-tillitsvalgt Lars Raymond Holm er de aller fleste medarbeiderne i Bodø ansatt etter flyttingen.

– Det har jo gått bra, sier Holm. I starten hadde en del medarbeidere med spisskompetanse pendlerstatus, men bare to-tre av de totalt 190 ansatte har flyttet med tilsynet til Bodø. Resten har kommet til de 12-13 årene etter flyttingen, sier Holm.

Den nye statsansatteloven og flytting av arbeidsplass

Av forarbeidene til den nye loven om statsansatte fremkommer det blant annet, sitert fra Kommunal- og arbeidsdepartementets omtale:

Departementet viser til at statsansatte som hovedregel må finne seg i en geografisk endring av arbeidsstedet som innebærer økt daglig reisetid, det vil si reisetid innenfor en akseptabel pendleravstand.

Etter departementets vurdering vil en geografisk flytting av virksomheten innenfor en kommune alltid ligge innenfor arbeidsgivers styringsrett. En flytting av virksomheten som medfører at statsansatte må skifte bosted eller ukependle vil derimot ligge utenfor styringsretten, dersom ikke arbeidstakeren kan beordres eller har flytteplikt hjemlet i for eksempel lov eller arbeidsavtalen. Hovedregelen etter harmonisering med arbeidsmiljøloven på dette punkt, vil dermed bidra til en klargjøring av rettstilstanden.

Departementet viser til at de samme momentene som skal vektlegges i vurderingen av om det skal gis fritak fra flytteplikt etter dagens ordning, også vil være relevante i vurderingen av om flyttingen innebærer en vesentlig endring i arbeidsforholdet.

Departementet mener at arbeidsgiver, ved geografisk flytting over lengre avstand enn det som kan pålegges i kraft av styringsretten, må vurdere om flyttingen kan gi grunnlag for oppsigelse begrunnet i virksomhetens forhold, jf. kapittel 15. Dersom kun deler av en statlig virksomhet skal flyttes geografisk, vil en oppsigelse begrunnet i flyttingen (virksomhetens forhold) ikke være saklig dersom arbeidsgiver har en annen passende stilling å tilby, se forslag til ny lov § 19 annet ledd. For omtale av hva som menes med «annen passende stilling», se kapittel 16.4.1.

Prop. 94 L

(2016–2017)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om statens ansatte mv.
(statsansatteloven)

Link til Proposisjon 94 L 2017: <http://bit.ly/2zpBh1r>

Klikk på denne QR-koden for å lese mer om den nye loven om statsansatte på Kommunal- og arbeidsdepartementets nettside

Bård Stensli har gjennom mange år gjort en uvurderlig innsats ved å gi homofile i norsk politi et ansikt og en stemme. Foto: Terje Bergersen.

Skeiv i Politiet

Sognsvann i Oslo en kveld i 1987. Politiaspirant Bård Stensli opplever at kollegaene trakasserer homofile. Da tennes en gnist i den unge mannen som mener representanter for det eneste maktmiddelet staten har, må være profesjonelle og opptre på en god måte.

Av: Vetle Daler

Årets vinner av YS' likestillingspris husker at han satt som ung aspirant satt bak i politibilen ute på patrulje en høstkveld for tretti år siden.

– Foran satt kollegaene mine og snakket dritt om homofile. Jeg sa ikke så mye, de kjente meg ikke så godt og visste ikke at jeg var homofil, sier Stensli.

Bård sa ikke noe den gangen på Sognsvann, det turte han ikke. Senere skulle han imidlertid bli den fremste talsmannen for mangfold i politiet.

Større rom for mangfold

I dag er Bård Stensli politioverbetjent i Politiets sikkerhetstjeneste (PST). Han sier

det har skjedd store endringer siden han var aspirant.

– Det var mer akseptert å være breikjefta og brautende tidligere, testosteronspråket var mer til stede. Vi har et mye mer sammensatt miljø i politiet i dag, ikke minst takket være at vi har fått langt flere kvinner inn i etaten, sier Stensli.

”*Det er viktig å kunne bruke de myke sidene av seg selv i jobben.*

Dagens politifolk har vidt forskjellig bakgrunn og han mener det skaper større rom for mangfold.

– Vi er like i uniform, men har med oss forskjellige egenskaper inn, sier Stensli.

Ildsjel

Stensli har gjennom mange år gjort en uvurderlig innsats ved å gi homofile i norsk politi et ansikt og en stemme. Han har jobbet grundig og systematisk over lang tid med et tema som kan oppleves utfordrende.

Innsatsen hans har vært langt mer enn en kamp for mangfold og inkludering i personalpolitikken. «*Han har vært med på å endre politiet*», heter det i begrunnelsen fra juryen for YS' likestillingspris.

Det er imidlertid ikke første gang Bård Stensli blir hedret for jobben han har gjort. I 2014 ble han tildelt Politiets fellesforbunds ildsjelpris.

– At jeg også får YS' likestillingspris er fantastisk bra, den henger høyt, det skjønner jeg når jeg ser på rekka av tidligere prisvinnere, sier Stensli, som er den 30. prisvinneren siden starten i 1988.

Frykt for det ukjente

Tillit er alfa og omega for politiet, og Stensli snakker gjerne om tillit så ofte han kan.

– Vi helt avhengig av tillit i de ulike gruppene som vi skal hjelpe og operere mot. Vi trenger å vise at vi er til stede, at vi vil noe vel for denne gruppen. Dette har stor betydning, for de er ofte usikre på hvor de har politiet, sier prisvinneren.

Selv om det har skjedd mye siden han satt med klump i magen på Sognsvann, er det fortsatt slik at mange er skeptiske til det som i dag omtales som «LHBTIQ» (lesbiske, homofile, bifile, transpersoner, interseksuelle og queer). Bård mener det har med kunnskap og frykt å gjøre. – Årsaken til skepsisen er rett og slett mangel på kunnskap. Man er redd for det ukjente. Det handler om å kvitte seg med denne frykten, men dette er en kultur det tar tid å endre, sier Stensli.

Det kan være lett å gå seg bort i begrepene, som omfatter et bredt spekter av mennesker med ulike preferanser og legninger. Så hvilket begrep er ok å bruke når man snakker om denne svært sammensatte gruppa?

– «Skeiv» er et godt felles begrep på alle som ikke føler seg inne i firkanten. Skeive mennesker finnes overalt, du må imidlertid se problemstillingene og utfordringene før du skjønner hva det handler om, sier Stensli.

Arbeidsgivere må bry seg

Gjennom mange år har Stensli vært aktiv. Blant annet foreleser han om temaet på Politihøyskolen, han er aktiv i et LHBT-nettverk for arbeidslivet, og er norsk representant i organisasjonen European LGBT Police Association (EGPA).

– I mange land har man fortsatt forstokkede og gamle holdninger i politiet. I Irland åpnet presidenten konferansen da EGPA møttes der, noe som har hatt enorm virkning. Lederne må mer på banen, sier han.

Ledelsen i politiet i Norge er han bare passe fornøyd med.

– De har fått opp øynene litt, men for lite. Jeg savner mer engasjement for mangfoldssaken og blir oppgitt over at det tar så lang tid. Arbeidsgiver må bry seg, og gi plass og rom til alle. Da får alle brukt sine egenskaper på en god måte, sier Stensli.

Bildet er imidlertid ikke helt svart.

– Oslos politimester er ganske god og det samme er rektoren på Politihøyskolen. Min sjef i PST, Benedicte Bjørnland, sier at hun skal ha de beste, uansett. Det er en god holdning, sier Stensli.

”*Det er viktig at man som skeiv nyter godt av de samme rettighetene som alle andre.*

Bård Stensli (52)

Stilling:

Politioverbetjent i Politiets sikkerhetstjeneste

Bosted:

Nittedal utenfor Oslo

Familie:

Samboer, ingen barn

Foto: Terje Bergesen.

Avdelingsdirektør for pensjon og forsikring i NHO, Kristin Diserud Mildal, ber om tålmodighet med tanke på «eksamensresultatene» for AFP-ordningen. Foto: NHO

Skjebneuker for AFP i privat sektor

Den nye AFP-ordningen i privat sektor er oppe til eksamen. Før jul vil en styringsgruppe fra NHO og LO levere en evalueringsrapport som har fingransket hvordan den nye ordningen har virket fra den ble forhandlet fram i forbindelse med lønnsoppgjøret i 2008.

Av Sverre V. Bjørnholt

Pensjonsreformen fra 2011 er basert på ordningen, og evalueringene kan ende med en ny AFP-revisjon. Arbeids- og sosialdepartementet er med som observatører i styringsgruppen, mens de andre partene i AFP-ordningen bidrar fra en referansegruppe.

Det er grunn til å tro at funnene styringsgruppen vil påpeke i rapporten vil skape stor debatt rundt AFP-ordningen i arbeidslivet. Og det er store muligheter for at de fakta gruppen legger fram vil være styrende for hvordan AFP-ordningen vil bli i fremtiden. Det vil

trolig berøre både privat og offentlig sektor.

Ordning med mangler

Det er almen enighet om at AFP har mange positive sider, men at ordningen også har klare mangler. Ekspertene tror at

”*Det er ikke heldig at vi har en pensjonsordning der mange faller utenfor av mer eller mindre tilfeldige årsaker.*

Advokat Andreas Moen, pensjonsekspert i Parat

*Parats pensjonsekspert, advokat Andreas Moen mener dagens AFP-ordning er utfordrende, med en rekke begrensninger og mangler.
Foto: Parat*

den evalueringen som nå skjer, vil føre til alt fra mindre justeringer til store endringer av pensjonen.

AFP-pensjonens fremtid kan bli alt fra at den blir slått sammen med Folketrygden og dermed felles for alle, til at den rett og slett avvikles.

Mellom de to ytterpunktene er det mange muligheter. Så derfor tror pensjonseksperter at når partene i arbeidslivet braker sammen i lønnsoppgjøret kommende vår, vil en del av diskusjonen trolig stå om utbedring av AFP-ordningen.

Beregninger viser at AFP har en kontantverdi på mellom en og en og en halv million kroner for den som er medlem av en AFP-tilknyttet bedrift i privat sektor. Sett i et lengre perspektiv er det trolig at verdien over tid relativt sett vil reduseres på grunn av forventet økning av levealder.

Ber om tålmodighet

Foreløpig har lite komme ut til offentligheten fra styringsgruppens debattrom. En som vet hva som blir sagt og diskutert der er avdelingsdirektør for pensjon og forsikring i NHO, Kristin Diserud Mildal. Men hun er ordknapp om hva til nå er blitt diskutert og ber om at folk må være tålmodige på det nåværende tidspunkt.

Det er først i midten av desember vil styringsgruppens arbeide være ferdig og bli presentert for offentligheten.

– Gruppens mandat er å se på dagens ordning og hvordan den virker. Rapporten vil bli faktabasert og mer enn det kan jeg ikke si på det nåværende tidspunkt, sier Mildal.

Eksperter er uenige

Pensjonseksperter spriker i sitt syn om hva som vil skje i årene framover med AFP. I dag gjelder jo ikke ordningen alle og rammer spesielt de som skifter jobb fra AFP-bedrift, til ikke AFP-bedrift eller til offentlig sektor.

Mange tror at i det lange løp vil dagens AFP-ordning med nødvendige forbedringer gjelde alle ansatte både i privat og offentlig sektor. Innvendingen er at dette kan bli veldig dyrt for den enkelte bedrift. Det er også et vesentlig innspill om at offentlig sektor ved en større gjennomgang av AFP-ordningen bør bestemme seg om de vil knytte seg til ordningen i privat sektor. Dette vil jo føre til en forenkling av pensjonssystemet, gjøre det lettere for arbeidstagerne å bytte arbeidsplass og tette de åpenbare hullene som ligger i dagens AFP-system.

Advokat Andreas Moen, pensjonsekspert i Parat, venter spent på hvilke funn den nedsatte styringsgruppen vil legge fram i den rapporten som kommer i desember. – Det er ikke heldig at vi har en pensjonsordning der mange faller utenfor av mer eller mindre tilfeldige årsaker. Det avgjørende er å oppfylle vilkårene de siste årene før pensjonsalder. Ikke alle gjør det, og da får de ingenting. For noen skjer dette helt uforskyldt, for eksempel ved salg av virksomheten og opphør av tariffavtalen. Andre er uvitende om at jobbskifte medfører tap av AFP, sier Moen.

Han sier det er mulig at en allmengjøring vil presse seg fram, slik at den enkelte arbeidstaker i alle fall fritt kan skifte jobb uten å miste retten til AFP.

Usikre forpliktelser

AFP-ordningen blir løpende finansiert fra år til år. Det settes ikke av penger til fremtidige utbetalinger, slik som gjelder for ytelsespensjonen. Det resulterer i at arbeidsgivers forpliktelser er usikre fra år til år.

Det har ført til stor debatt rundt regnskapsbehandlingen av den nye AFP-ordningen i de bedriftene som er med i ordningen. Norsk Regnskapsstiftelse har uttalt at den nye ordningen skal regnskapsføres som en såkalt ytelsesbasert flerfortaksordning med krav om balanseføring i regnskapet til bedriftene som er med i AFP-ordningen.

– Slik det er i dag trenger ikke bedriftene å balanseføre forpliktelsene ettersom arbeidsgivers forpliktelser er usikre. Hvis kravet om balanseføring får gjennomslag vil det utløse en vesentlig tyngre byrde for bedriftene, sier Parat-advokaten.

Forsikret AFP

En arbeidsgruppe oppnevnt av departementet som behandlet ny pensjonsordning for offentlig sektor behandlet også spørsmålet om en alternativ, supplerende AFP-ytelse, kalt «forsikret AFP». Denne vil gi AFP for opptjeningen i offentlig sektor, selv om arbeidstakeren ikke oppfyller vilkårene for ordinær AFP.

De mente at et slikt alternativ er nærmere knyttet til det ordinære tjenstepensjonsregelverket enn en AFP etter mønster fra ny AFP i privat sektor. En slik ordning vil utgjøre vesentlig høyere samlede AFP-utbetalinger til offentlig ansatte og innebære en lavere verdi av den ordinære tjenstepensjonsordningen.

Opprydding i pensjonsjungelen

Den norske pensjonsjungelen virker så ugjennomtrengelig at selv Tarzan hadde hatt sine utfordringer med å finne frem. Ifølge Fafo-forsker Jon Hippe har imidlertid ansatte i private bedrifter langt bedre pensjonsordninger enn hva statsansatte har.

Av Sverre Vidar Bjørnholt

Hippe sier at historisk sett har forskjellen i pensjon mellom offentlig og privat sektor vært at de offentlig ansatte har hatt en lavere lønn og en bedre pensjonsordning, mens for de privat ansatte har det vært omvendt.

– Slik er det ikke i dag, sier Fafo-forskeren, som beskrev pensjonsutfordringene under et frokostmøte i regi av tankesmien Agenda.

Sjekk egen pensjon

Har du sjekket hvor du befinner deg i pensjonslandskapet? Hvis ikke, så bør du gjøre det. For der er det klare vinnere og tapere. Dagens bilde er at gapet mellom pensjon i offentlig og privat sektor er tydeligere.

Regnemesterne sier at du som er i offentlig sektor kan bare regne med drøye halvparten av lønna i pensjon. Vinnerne er store grupper i privat sektor som kan stå igjen med opp mot 70 prosent, kanskje også enda mer, av lønn når pensjonistårene setter inn.

*Fafo-forsker Jon Hippe.
Foto: Fafo.*

Jobber du i en privat bedrift med AFP-ordning og i tillegg har en god tjenestepensjon, så ligger du godt an. Det gjør også de eldste, de som ikke rammes av levealdersjusteringen.

De store skillet

Pensjonsrådgiver Birger Myhr i Pensjonseksperter er ikke i tvil om hvor det største skille går mellom pensjon i offentlig og privat sektor.

– Det store skillet mellom det offentlige, enten det er stat eller kommune, og privat sektor er at det ikke lønner seg for offentlig ansatte å stå i arbeid utover 62 år, mens du i privat sektor tjener godt på et lengre arbeidsløp, sier Myhr.

Dette skyldes at privat sektor fikk sin pensjonsreform i 2008, mens offentlig sektor er blitt hengende etter fordi ikke noe er skjedd.

” Dette er en av flere kompliserte sider ved at det er stor forskjell mellom AFP i privat og offentlig sektor.

Fafo-forsker Jon Hippe

– I privat sektor lønner det seg å jobbe et år eller mer ekstra, men det gjelder nødvendigvis ikke offentlig sektor. Der spiser du nemlig av den offentlige AFP-pensjonen ved å utsette arbeidsslutt, sier pensjonsrådgiver Myhr.

Man må dessuten ta med i betraktningen at langt fra alle innen privat sektor hører til en AFP-bedrift. Det gjør at det i privat sektor er store sprik i pensjonsutbetalingene. Noen får utbetalinger rundt 80 prosent av tidligere lønn, mens de uten AFP-ordning må nøye seg med ned mot 50 prosent av opprinnelig lønn. Snittet ligger ved omtrent 66 prosent av sluttlønn.

Harmonisering av AFP og tjenestepensjon

Mange eksperter mener at den beste løsningen ligger i å harmonisere AFP i Folketrygden og Tjenestepensjonen og at

Det lønner seg ikke for offentlig ansatte å stå i arbeid utover 62 år, konstaterer pensjonseksperter Birger Myhr.
Foto: Pensjonseksperter

alle arbeidstagere knyttes til denne ordningen. Det vil gjøre hele pensjonssystemet enkelt og byråkratisk, men langt fra alle slutter seg til den oppfatningen og ønsker heller mer moderat tilknytning mellom det offentlige og det private. Det kjempes om opparbeidede rettigheter og ulike syn på hvordan den økonomiske belastningen skal fordeles.

Folketrygden fyller 50 år i år. I 1967 var det åtte prosent av befolkningen som var pensjonister. I dag, femti år senere, er 17 prosent av befolkningen pensjonister. Og i 2021 er det ventet at vi her i landet vil passere en million alderspensjonister. Det er NAV som presenterer disse regnestykkene.

Mange mener at vi står ved et veiskille. Noe skjedde allerede gjennom pensjonsreformen, mens de aller fleste mener at vi bare er halvveis i reformarbeidet. Privat og offentlig sektor må nærme seg hverandre på et eller annet vis.

En jungel

For tiden er det en jungel der ute i pensjonslandskapet. Alle mener at noe vil skje, men ingen har noen fasit. Spådommer er

” Det er ikke lett å si hva som skal skje utover at den offentlige pensjonsordningen må nærme seg den private.

Pensjonseksperter Birger Myhr

det mange av. Nå er det opp til partene i arbeidslivet, sammen med politikerne, som må diskutere seg fram til hva som skal bli fremtidens pensjonssystem. Kanskje noe som skal leve i flere tiår framover.

Det er ikke noe enkelt regnestykke å finne den økonomiske forskjellen mellom privat, kommunal og statlig pensjon. Til det er det veldig mange enkeltstående ordninger og andre spesielle forutsetninger som gir individuelle utslag.

– Nei, et slikt regnestykke er ikke enkelt og vil aldri bli helt korrekt, sier rådgiver Myhr.

Samordningsslit

Fafo-forsker Hippe og andre pensjonseksperter, også rådgiver Myhr, er av den oppfatning at noe må gjøres med den offentlige pensjonsordningen. Ingen av dem har imidlertid noe krystallklart svar på hva som må til for å få en bedre samordning av privat og offentlig sektor.

På Agenda-møtet påpeker Hippe store interessemotsetninger som et hinder for å forenkle dagens pensjonsordning. Partene i arbeidslivet har sittet ved forhandlingsbordet uten å nå fram til en felles forståelse om hva som bør skje.

– Jeg synes er godt eksempel er offentlig sektor, der det er klare skiller og svært tydelig hvor sterke, ulike interesser sliter med å samordnes. Det er ingen tvil om at for eksempel ansatte i omsorgsykker ønsker å gå ut av arbeidslivet på et tidligere tidspunkt enn for eksempel en professor eller lege. For en offentlig ansatt i omsorgsykker ligger det ikke noe økonomisk motiv i å fortsette arbeidslivet utover 62 år. For andre kan interessen

*Partene i arbeidslivet og politikerne
diskuterer fremtidens pensjonssystem.
Forhåpentlig kan de bli noe som kan
vare i flere tiår framover.
Illustrasjonsfoto: Gorm K. Gaare*

være størst i å forlenge arbeidsløpet, sier rådgiver Myhr.

Den store forskjellen

Hvis du ikke går av før 67 år, taper du AFP-ordningen. Derfor ligger det i kortene at mange offentlig ansatte velger å gå av når de er 62 år, slik at de får med seg full AFP.

I privat sektor er forholdene helt annerledes. Der kan man fortsette å jobbe samtidig som man kan ta ut AFP og pensjon fra fylte 62 år. Her er også AFP en livslang ytelse i motsetning til i offentlig sektor. Så i privat sektor kan du ha både lønn og pensjon, mens offentlig sektor ikke kan utløse dette.

– Dagens bilde er at det vil bli tøffere å gå av ved 62 år. Trolig vil flere og flere i offentlig sektor ha behov for arbeidslønn lenger enn i dag, sier Hippe.

De offentlig ansatte mangler AFP-løsningen som privatansatte har forhandlet seg fram til. For offentlig ansatte er det en førtidspensjonsordning, mens det for de som tilhører en privat AFP-bedrift er det en alderspensjon.

– Dette er en av flere kompliserte sider ved at det er stor forskjell mellom AFP i privat og offentlig sektor, sier Hippe på frokost-møtet om temaet.

Håp om bedre løsning

Flere hevder at partene i arbeidslivet var på gli allerede i 2011. Ved forhandlingsbordet lå det en viss vilje til å finne fram til en felles forståelse av en tilfredsstillende utjevning for offentlig og privat sektor i pensjonsspørsmålet. Det gjør at mange tror en hel eller delvis løsning kan komme ved neste korsvei.

Derfor mener mange av pensjonseksperterne at det ligger en viktig sak på bordet når arbeidstaker- og arbeidsgiversiden neste gang møtes for å snakke om norske pensjonisters fremtid.

– Det er ikke lett å si hva som skal skje utover at den offentlige pensjonsordningen må nærme seg den private. Men det er ingen tvil om at mange interesser krysser hverandre og

det kan ta sin tid før alle uenighetene er gjennomdebattert og fjernet, sier pensjonsrådgiver Birger Myhr.

Alle ekspertene vi har snakket med har følgende krystallklare råd:

– Er du ung, så ta ansvar for egen pensjonssparing. Det er ikke sikkert at fellesløsningene er tilstrekkelige for et godt pensjonistliv.

Fremtidens arbeidsliv

Den teknologiske utviklingen har skutt fart de siste årene og «kunstig intelligens» har blitt et velkjent begrep når det snakkes om arbeidslivet som stadig er i endring. Dette fører til at kompetansen vi sitter på i dag må videreutvikles for morgendagens arbeidsliv.

Kommentar av: Mari Risnes, nestleder i Parat UNG

Det stilles høyere krav til at vi som arbeidstakere tar ansvar for kontinuerlig faglig utvikling. Livslang læring er viktigere enn noensinne, og vi trenger arbeidsgivere med på laget.

Omstilling og kompetansebygging

Det er nemlig ikke slik at vi som arbeidstakere kan ta en utdanning, få oss jobb, og være trygg i denne jobben uten å videreutvikle vår kompetanse. Kunstig intelligens tar over mange arbeidsoppgaver, noe som stiller høyere krav til nytenking og omstilling for både arbeidstaker og arbeidsgiver.

Videreutdanning er en kritisk faktor for at vi faktisk kan henge med i utviklingen. Tilbudene av kurs og studier finnes, og de fleste av dem er nokså tilgjengelige.

Som medlem i Parat kan du søke om økonomisk støtte til videreutdanning, og du får gode rabatter på kurs. Dette er et fantastisk tilbud, men vi ser at flere av dem som velger å benytte seg av tilbudet ikke klarer å gjennomføre videreutdanningen.

Parat UNG mener arbeidsgiver har et ansvar i å legge til rette for faglig utvikling av ansatte, slik at kompetanseutvikling kan være en naturlig del av arbeidslivet og karrieren. Permisjon med lønn og arbeidsoppgaver av mindre omfang i perioden med

videreutdanning er en viktig forutsetning for at arbeidstaker gjennomfører påbegynt videreutdanning.

Faglig utvikling kan virke motiverende og inspirerende for arbeidstaker og dermed føre til mer effektivitet og kreativitet på arbeidsplassen, som igjen vil gi økt gevinst for arbeidsgiver. Det er altså gunstig for begge parter at videreutdanning blir prioritert, og det er nødvendig at arbeidsgiver ser på videreutdanning som en

vinn-vinn-situasjon. Arbeidstaker blir mer rustet for den teknologiske utviklingen, og arbeidsgiver på sin side sikrer seg at ansatte har den kompetansen som er nødvendig for at bedriften skal kunne møte morgendagens arbeidsliv – og med riktig kompetanse.

Vi som unge må allerede i dag ta ansvar for egen læring. Derfor er det viktig at vi får med arbeidsgiver på laget slik at vi kan møte fremtidens arbeidsliv – sammen.

I tillegg til Idar Gundersen, er Mari Risnes, Ina Maria Hansen, Scott Dennis og Ann Charlotte Egge i styret for Parat UNG. Foto: Trygve Bergsland.

Jon Ole Whist fra Farmaceutene, Trond A. Teisberg fra Virke og Kjell Morten Aune fra Parat. Foto: Anne Hegland i Virke.

Finansiering av tillitsvalgtkurs i apotek

Farmasiforbundet, Parat og Farmaceutene signerte i slutten av oktober en revidert avtale med Virke om Apotekenes opplysnings- og utviklingsfond (OU-fondet). Avtalen skal sikre et fortsatt godt fundament for kursing av tillitsvalgte i apotek.

Fondet og er bygget opp slik at apotekansatte trekkes en liten sum per måned, og arbeidsgiverne skyter inn det doblete. Finansieringen er dermed et spleiselag mellom arbeidsgiver og arbeidstaker.

Fondsmidlene fordeles hvert år mellom Farmasiforbundet i Parat, Farmaceutene og Virke. Pengene går i hovedsak til kursing av ledere og tillitsvalgte. Norges Farmaceutiske Forening skriver på sin nettside at satsene i fondet har vært uregulert siden åttitallet, og derfor var overmodne for revisjon. – Vi fremmet krav om revisjon av avtalen i forbindelse med hovedtariffoppgjøret i 2016, sier forhandlingsjef Jon Ole Whist til eget nettsted.

Globalisering får konsekvenser for Norge

Globalisering av luftfartsbransjen og konsekvenser for Norge og norske ansatte var blant temaene til statssekretær Tom Cato Karlsens besøk på Parats luftfartskonferanse.

Regjeringen jobber for tiden med en luftfartsstrategi, og Karlsen trakk opp flere utfordringer for bransjen, som globalisering, bemanning og nye forretningsmodeller.

– Vi ser sterkere internasjonal konkurranse mellom både flyselskaper og lufthavner. Hvordan vi skal innrette rammebetingelsene i en situasjon med et stadig åpnere globalt luftfartsmarked, er blant det vi vil diskutere. Vi ser også stadig større press på lønninger og arbeidsforhold for ansatte i luftfarten, sier Karlsen.

Han viser til økende bruk av innleie, bemanningsbyråer og kreative markedsmodeller.

– Vi vil vurdere tiltak som sikrer at arbeidstakernes rettigheter blir ivaretatt. Dette er en utfordring i en bransje der norske selskaper konkurrerer med selskaper fra helt andre deler av verden, som har andre måter å tenke på, sier Karlsen.

Statssekretær Tom Cato Karlsens.
Foto: Vette Daler.

YS-leder Jorunn Berland. Foto: Erik Norrud.

Utryggheten i arbeidslivet øker

Utryggheten i arbeidsmarkedet øker ifølge YS Arbeidslivsbarometer for 2017. Arbeidslivsbarometeret er en årlig analyse av tilstanden og utviklingen i norsk arbeidsliv og ble gjennomført for første gang i 2009.

Arbeidslivsbarometeret viser ifølge Berland at organisasjonen oppfattes som viktig, også blant de som ikke er organisert.

– Dette er en generell anerkjennelse av at fagforeningene har en viktig rolle i norsk økonomi, sier Berland.

Hun sier det samtidig er et tankekors at så mange sier de støtter fagbevegelsen, men velger å ikke organisere seg.

– Når færre organiserer seg får også fagbevegelsen mindre innflytelse. Det svekker det unike trepartssamarbeidet vi har utviklet i Norge, sier YS-lederen.

Ny tannhelsesekretær får millionerstatning

Etter flere seire i Høyesterett og en erkjennelse fra NAV som bekrefter sammenhengen mellom kvikksølveksponering og sykdom, kjemper flere tannhelsesekretærer fortsatt for retten til yrkesskadeerstatning.

Tannhelsesekretærenes Forbund (ThsF) og Parat har ved hjelp av advokat Øyvind Vidhammer i advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig nå vunnet frem med nok et krav i en kvikksølvsak.

– Gjensidige forsikring må betale den kvinnelige tannhelsesekretæren i overkant av 1,5 millioner kroner i erstatning. Vi har flere lignende saker som fortsatt føres mot forsikringsselskapene, der det forhåpentligvis vil bli truffet avgjørelser innen kort tid, sier Vidhammer.

Leder i ThsF, Gerd Bang-Johansen, er glad for at disse

sakene blir løst, men er svært kritisk til forsikringsselskapene som fortsatt nekter å utbetale erstatninger.

– Vi spør oss hvor mange ganger selskapene må tape i rettssystemet før disse kvinnene får rettferdighet, sier Bang-Johansen.

Leder i ThsF, Gerd Bang-Johansen. Foto: Vetle Daler.

Parat støtter allmenngjøring

Parat gir sin fulle støtte til allmenngjøring av tariffavtalene for overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter. Nestleder i Parat, Vegard Einan, sier dette er et viktig signal i kampen for det seriøse og organiserte arbeidslivet.

Tariffnemnda har sendt forslag om allmenngjøring av tariffavtalen for NHO Reiseliv ut på høring. Parat skriver i sitt høringssvar at dette er et godt grep for å hindre sosial dumping og konkurransevridning.

Nestleder i Parat Vegard Einan. Foto: Parat/Bente Bjercke.

Økt fedrekvote

Til tross for massive protester fra både arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene reduserte regjeringen fedrekvoten fra 14 til 10 uker i 2014. Tall fra NAV viser at antallet fedre som tok ut 10 uker permisjon eller mer sank fra 37,2 til 33,1 prosent fra 2015 til 2016.

Parat-leder Hans-Erik Skjæggerud. Foto: Parat/Bente Bjercke.

Parat-leder Hans-Erik Skjæggerud mener økning av fedrekvoten er et skritt i riktig retning, men at det er på tide å gå lenger og likestille mor og far som omsorgspersoner.

– Dagens regler diskriminerer menn fordi fars rett til lønnet permisjon er avhengig av mors opparbeidede rettigheter, sier Skjæggerud.

Han mener reglene bør endres slik at hver av foreldrene opptjener selvstendig rett til foreldrepermisjon.

– Hvis vi vil ha mer likestilling, må foreldrepermisjonsreglene endres, ikke bare flikke på dagens ordning som har mors aktivitet som utgangspunkt, sier Parat-lederen.

Ved en allmenngjøring kan tariffnemnda fastsette minstelønn. I tillegg kan de fastsette andre ufravikelige minstevilkår som vil bidra å styrke rettighetene og arbeidsvilkårene for uorganiserte, og arbeidstakere uten norsk statsborgerskap.

Overnattings-, serverings- og cateringvirksomheter er en stor og viktig næring i Norge, med 94 000 sysselsatte. To tredjedeler av disse jobber i bedrifter uten tariffavtale, og hele 44 prosent av sysselsatte i bransjen har utenlandsk bakgrunn.

Grådighetens pris og fagbevegelsens rolle

Over 70 tillitsvalgte fra region øst var i oktober samlet til konferanse med temaet fagbevegelsen og de tillitsvalgtes roller og oppgaver i tiden fremover. Sentralt i debatten står verdien av det organiserte arbeidslivet og trusler mot den norske samarbeidsmodellen.

Spørsmålet som ble stilt på konferansen er om høy organisasjonsgrad og kompetente tillitsvalgte er den viktigste garantisten for et seriøst arbeidsliv, eller er fagbevegelsen bakstreverske og en bremsekloss for utviklingen av et

moderne og fleksibelt arbeidsliv?

– Vi har lenge vært opptatt av verdien av et seriøst og organisert arbeidsliv, og vi har alle har et ansvar for å holde organisasjonsgraden oppe. Dette er viktig for å bevare det arbeids- og samfunnslivet vi

alle kjenner, sier nestleder i Parat Vegard Einan.

Han er opptatt av at fagbevegelsen og Parat må være i takt med tiden.

– Det er ikke slik at alt var bedre før, skal vi lykkes på vegne av våre medlemmer må vi treffe tidsånden, og hele tiden være i bevegelse, sier Einan.

Nestleder i Parat Vegard Einan. Foto: Parat/Bente Bjercke.

Teknologiskremsel

Gjør teknologiutviklingen deg spent eller redd? Preben Carlsen, konsernsjef i Trigger, stilte spørsmålet da Parat Media inviterte til bransjeseminar i oktober.

Temaet på bransjeseminalet var spekket med spådommer om hvordan teknologien er i ferd med å forandre vår virkelighet. Dette er ikke minst tydelig i mediebransjen.

– Mediebransjen har ikke vært flink nok til å fornye seg, sier Carlsen.

Han råder bransjen til å tenke helt nytt.

– Retenk alt, og begrav den tradisjonelle måten å tenke på, sier han.

Ifølge Carlsen mener tre av fire ledere at de ikke er oppdatert nok til å ta de riktige grepene for å møte den teknologiske revolusjonen.

– I en endringsglad virksomhet er nye oppgaver, roller og ansvar ikke skummelt, det er gøy. Utvikling i en digital tidsalder må drives på digitaliseringens premiser, men husk at det når alt kommer til alt handler det om mennesker, teknologi er bare et verktøy, sier Carlsen.

*Konsernsjef i Trigger
Preben Carlsen.
Foto: Vetle Daler.*

*Luftfartstilsynets direktør Lars Kobberstad.
Foto: Trygve Bergsland.*

Luftfartstilsynet varsler økt kontroll

Luftfartstilsynets direktør Lars Kobberstad varslet på Parats luftfartskonferanse økt kontroll med enkelte flyselskaper. Han sier selskaper med en komplisert selskapsstruktur, eller selskaper som mangler gode rutiner vil bli fulgt tettere opp fremover.

Samtidig sier han at tilsynet vil bruke mindre tid på selskaper som har orden på driften.

– Det er forskjell på et nystartet selskap som FlyViking, der mange rutiner skal på plass, og et selskap som Widerøe som over lang tid har vist at de har kontroll på driften, sier han.

Selv om det er høy sikkerhet i norsk luftfart viser ulykkesstatistikken at det i utgangen av september har vært fem dødsulykker hittil i år, mens det i 2016 var 16 dødsulykker. – Selv om statistikken viser relativt få hendelser har vi en ambisiøs målsetting for årene fremover. For offshore helikopter er målsettingen null, på innenlands helikopter er målet maksimalt én ulykke pr. 100 000 flygninger, sier Kobberstad.

Målsettingen for store kommersielle fly er 0,2 hendelser pr. 100 000 flygninger.

Vold i jobben som transportarbeider

Hele 63 prosent av kvinner i transportsektoren har opplevd vold og trusler på jobb viser en ny rapport fra European Transport Workers' Federation (ETF).

Marit Lindén, representerer flere enn Parat og kabinansatte i ETFs kvinnekomité i sivilfly-divisjonen. Her representerer hun alle de kvinnelige ansatte i flybransjen i Europa.

– Kvinner i luftfart opplever i mye større grad enn menn å bli trakassert på grunn av kjønn, og utskjelt av passasjerer for hvem vi er. Det er uakseptabelt at kvinnelige ansatte både på bakken og i lufta fortsatt må finne seg i slikt. Jeg håper både kolleger og arbeidsgivere vil bidra til å slå ned på dette, sier Lindén.

Leder av Parat Kabinforbund, Anneli Nyberg, er ikke overrasket over resultatene i undersøkelsen.

– Selv om det ikke er respondenter fra Norge med i undersøkelsen, skiller vi oss ikke fra resten av Europa. Vold og trakassering er et voksende problem som påvirker kvinners trygghet, helse og velvære på jobben, sier Nyberg.

Leder av Parat Kabinforbund, Anneli Nyberg og Parat representant i ETF, Marit Lindén. Foto: Anneli Nyberg.

EU-dugnad mot arbeidslivskriminalitet

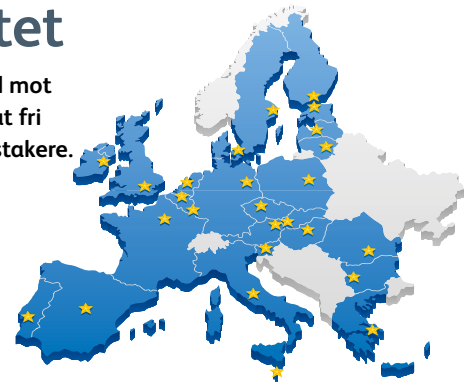

Statsminister Erna Solberg.

Foto: Thomas Haugersveen Statsministerens kontor

Statsminister Erna Solberg vil ha et felleseuropeisk samarbeid mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping. Dette for å hindre at fri flyt av arbeidskraft ender i useriøsitet og utnytting av arbeidstakere.

Diskusjonen om arbeidslivspolitikken går høyt i EU-systemet, ikke minst om utstasjoneringdirektivet. Direktivet omfatter mer enn to millioner arbeidstakere som midlertidig sendes ut av hjemlandet for å utføre tjenester, og gjelder også Norge. @NTB

1 av 10 arbeidstakere fanget i fattigdom

«Ei lønn å leve av» er et kjent slagord. For mange europeere er dette fremdeles noe å strebe etter. En fersk rapport fra EUs utredningsbyrå Eurofound roper varsko.

Gruppen som ikke får tilstrekkelig inntekt gjennom sin jobbing kalles «arbeidende fattige», og stadig flere yrkesaktive i EU opplever at de synker ned i fattigdom. Rapporten viser at dette er et betydelig problem som må tas tak i av myndigheter og partene i arbeidslivet.

Kilde: *arbeidslivet.no*

Foreldrepermisjon er bra for økonomien

De nordiske landene står i fellesskap bak en paneldebatt om foreldrepermisjon. Foreldrepermisjon er ikke bare en rettighet, men økonomisk vekst er avhengig av optimal bruk av arbeidskraft.

Et rimelig omsorgstilbud for barn og betalt foreldrepermisjon gjør det mulig for begge foreldre å komme seg tilbake i arbeid. Den norske utenriksministeren sier likestilling spiller en viktig rolle i den økonomiske utviklingen i Norge.

Kilde: *FN*

Barnearbeid

En ny ILO-rapport viser at nesten 152 millioner barn, hvert tiende barn i verden, var offer for barnearbeid i 2016.

I perioden 2000 til 2016 sank antallet barnearbeidere med 94 millioner, men tempoet på reduksjonen av barnearbeid må kraftig opp hvis vi skal nå FNs bærekraftsmål på dette området, konkluderer ILO-rapporten om barnearbeid.

Kilde: *FN*

Utsendte arbeidstakeres rettigheter

EU innfører lik lønn for likt arbeid på samme sted, og korter ned på den perioden utsendte arbeidstakere i EU-land må arbeide før de har krav på lokale arbeidsvilkår i vertslandet.

Arbeidsministerne i EUs medlemsland er enige om å endre Utsendingsdirektivet fra 1996.

Direktivet er tatt inn i EØS-avtalen, og en del av den norske arbeidsmiljøloven med forskrifter.

Kilde: *regjeringen.no*

Strekningen E18 Langangen – Grimstad er et av utbyggingsområdene i Nye Veier, men der strekningen er delt opp i seks selvstendige prosjekter. Illustrasjon: Nye Veier.

Statens vegvesen: Endringer i kø

Uansett hva du mener om planlegging og drift av norske veier kommer du ikke unna følgende: Vi står midt oppe i store endringer, som påvirker bilister, politikere og ikke minst ansatte og deres tillitsvalgte.

Av: Tellef Øgrim

Overføring av oppgaver til fylkene fra Statens vegvesen og omlegging av trafikkstasjonene utgjør til sammen forandringer som forandrer mange ansattes hverdag.

Nye Veier

Ambisjonene som ligger bak er like mange som diskusjonene som pågår, i offentlighet eller i lukkede rom. Blir det virkelig billigere, sikrere, raskere, mer effektivt og bedre kvalitet?

Oppstarten av Nye Veier AS er den omleggingen som har kommet lengst. Fjerde mai 2015 ble det statlige eide aksjeselskapet stiftet.

1. januar 2016 overtok Nye Veier ansvaret for utbygging og drift av flere motorveier fra Statens vegvesen.

Selskapets oppgaver omfatter å planlegge, bygge, drifte og vedlikeholde viktige

hovedveier. Nye Veier skal, i følge selskapet selv, være en slank og effektiv byggherre-organisasjon, med et mål om å sikre helhetlig og kostnadseffektiv utbygging og drift av trafikksikre hovedveier.

En skeptisk fagbevegelse

I første omgang har Nye Veier ansvar for å bygge ut Europavei 39 mellom Kristiansand og Ålgård, Europavei 18 og Europavei 6 i Trøndelag og Mjøsregionen.

Regjeringens mål var å etablere et selskap som kunne bygge nye motorveier raskere og mer effektivt enn det de Statens vegvesen er i stand til. En analyse Nye Veier AS selv bestilte fra konsultantselskapet McKinsey konkluderte med at det koster nesten dobbelt så mye å bygge nye motorveier i Norge som i Sverige.

Fra den motsatte politiske siden har De Facto, et forskningssenter for deler av

fagbevegelsen, gått kraftig ut mot de borgerlige partienes satsing på nettopp Nye Veier AS.

Protestene har ikke ført frem og samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen fortsetter med prosessen, der han hevder at Nye Veier AS vil gi en unik mulighet til «å tenke både langsiktig og helhetlig når det kommer til utbygging av motorveier».

Ikke mye handlingsrom

Som kjent var opprettelsen av Nye Veier politisk styrt. Men de sentrale tillitsvalgte i Vegvesenet ble involvert. Det betyr ikke at de kunne gjøre noe særlig fra eller til i prosessen.

– I hele den prosessen var vi sentrale tillitsvalgte involvert. Vi prøvde å gjøre det beste ut av situasjonen, men i realiteten var det en sak vi ikke fikk gjort noe særlig med, sier Jannike Hanssen, leder for fagforeningen Parat i Statens vegvesen.

Hun viser til E18-utbyggingen på strekningen Arendal-Grimstad der nesten alle som var i prosjektet i Statens vegvesen ble overført til det nye selskapet i og med at etableringen av Nye Veier AS ble vurdert til å være virksomhetsoverdragelse, ifølge lovverket.

– Vi fikk landet gode avtaler for de som ble overført med både permisjonsavtaler og pensjonsavtaler. Noen av de som ble overført har kommet tilbake til Statens vegvesen, men mange har valgt å bli, sier Hanssen.

Trafikkstasjoner i endring

Vegvesenet har et pågående prosjekt kalt TK-Tjenestestruktur. TK står for trafikant og kjøretøy. Prosjektet omfatter både trafikkstasjonene og kundeservicesenteret i Vegvesenet i tillegg til funksjoner som utekontroll, i form av kontroll av kjøretøy langs veien.

Prosjektet omfatter også tilsyn, som handler om oppfølging av bilforhandlere, trafikkskoler og verksteder.

– Der ser vi blant annet på hvordan vi ville ha bygget opp Statens vegvesen i dag hvis vi skulle ha begynt helt på nytt, uten trafikkstasjoner? Derfor tror jeg ryktet har oppstått om at vi vil fjerne alle trafikkstasjonene. De kommer nok ikke til å forsvinne helt, men noen blir nok borte, sier Hanssen.

Dagens Vegvesen - en kompetansepool

Statens vegvesen er organisert med ett Vegdirektorat samt fem regioner med en veiavdeling i hvert fylke i tillegg til fagavdelinger på regionveikontoret.

Både veiavdelingen og avdelingene på regionveikontoret stiller sin organisasjon og fagkompetanse til disposisjon for den enkelte fylkeskommune i deres arbeid med utredning, planlegging, utvikling av kontraktssmaler, bygging, drift, vedlikehold og forvaltning av fylkesvei. Fylkeskommunene leder arbeidet med fylkesveisaker, som prioritering av tiltak, bevilgning av midler til fylkesveiene, tilsvarende det staten gjør på riksveiene.

Regionveisjefen rapporterer i fylkesveisaker til fylkeskommunen. For å løse mer kompliserte oppgaver innenfor eksempelvis tunnel, større bruprosjekter eller rassikring på en fylkesvei, kan regionveisjefen i den enkelte region trekke på spesialiserte kompetansemiljøer i andre veiregioner eller i Vegdirektoratet for å løse oppgaven i den enkelte fylkeskommune.

Statens vegvesen (Vegdirektoratet og regionene) utgjør med andre ord en samlet kompetansepool for den enkelte fylkeskommune. Regionveikontorets arbeid for den enkelte fylkeskommune er regulert gjennom avtaler (flerårig rammeavtale og årlig leveranseavtale) mellom fylkeskommunen og regionveisjefen.

Slik som Statens vegvesen har organisert sin virksomhet er det ingen faste organisatoriske enheter som bare utfører fylkeskommunale oppgaver. Videre får Statens vegvesen finansiert store

deler av utgiftene til veiadministrasjon over statsbudsjettet, slik at det for disse oppgavene ikke skilles mellom fylkeskommunale og statlige oppgaver i regnskapet. Det er ikke hele avdelinger som en kan peke på som skal overføres, men deler av oppgavene i en eller flere avdelinger

Skiller ut ansvar

På forsommeren i år behandlet Stortinget Regionreformen, som vil redusere antall norske fylker fra 19 til 11, inkludert Oslo. En rekke vedtak fulgte:

I forlengelsen av reformen ble det vedtatt en storstilt overføring av oppgaver fra statlig nivå til fylkene. Sykehus, barnevern, Innovasjon Norge, Forskningsrådet og viltforvaltning ble berørt.

I tillegg fattet Stortinget et vedtak som kan få stor betydning for drift av veier, og ikke minst for dem som jobber i veisektoren. >>

Samferdselsminister Ketil Solvik-Olsen. Foto: Samferdselsdepartementet

Jannike Hanssen, leder for fagforeningen Parat i Statens vegvesen. Foto: Ned Alley.

Vedtaket lød: «Stortinget ber regjeringen sørge for at regional veiadministrasjon, som har ansvar for planlegging og drift av fylkesveiene, overføres fra Statens vegvesen til regionalt folkevalgt nivå».

Nå arbeider Samferdselsdepartementet med et mandat som (trekk gjerne pusten her) vil gi Vegdirektoratet i oppdrag å utrede spørsmål om å overføre veiadministrasjonen som Vegvesenet utfører til fylkene etter veiloven.

Det er vel å merke ikke snakk om at regjeringen sender en melding til direktoratet med ordre om å overføre ansvaret, men en oppskrift på hvordan en slik prosess skal utredes.

Derfor er det for tidlig å si noe om hvordan en slik overføring i praksis vil arte seg, hvem som eventuelt må skifte arbeidssted, hva det kan bety for planlegging og drift av fylkesveiene og en lang rekke andre spørsmål.

”Vi er alltid positive til effektivisering av offentlig forvaltning. Men i dette tilfelle føler vi at dette er en pulverisering av etaten vår.

Jannike Hanssen, leder for fagforeningen Parat i Statens vegvesen.

Det eneste vi kan driste oss til å slå fast er at omleggingen blir stor, og viktig. Det bekreftes av de tillitsvalgte.

– Dette er veldig viktig. For dette kommer til å berøre alle som jobber i Statens vegvesen, og med nesten 700 medlemmer totalt i Parat Statens vegvesen, så vil dette berøre mange av våre medlemmer, sier Hanssen.

– Hvor stor del av Vegvesenets virksomhet er i dag knyttet til den virksomheten som blir berørt?

– Dette er et veldig vanskelig spørsmål å svare på. For en person som for eksempel jobber på veiavdelingen jobber ikke 100 prosent med fylkesveier. Vedkommende

jobber også for eksempel med riksveinet, sier Hanssen.

Hvorfor forandre på noe som fungerer?

Regionreformen har som mål å gi en rekke positive effekter, ikke minst å effektivisere offentlig forvaltning. Hanssen er positiv til effektivisering, men advarer likevel mot å reparere noe som allerede virker.

– Vi er alltid positive til effektivisering av offentlig forvaltning. Men i dette tilfelle føler vi at dette er en pulverisering av etaten vår. Vi har i mange år stått for planlegging og drift av fylkesvegene og har hatt et godt samarbeid med fylkene ute, så hvorfor endre på dette når ting fungerer, spør Hanssen.

– Kommer det til å forsvinne arbeidsplasser i Statens vegvesen?

– Det sier seg selv at det kommer til å forsvinne folk fra Statens vegvesen. Vi jobber ennå med å utrede om det kan dreie seg om en virksomhetsoverdragelse eller ikke, sier den Parat-tillitsvalgte.

Hanssen sier at dersom denne overføringen av ansvar ikke skulle bli vurdert som en virksomhetsoverdragelse i juridisk forstand, så kan det nesten se ut som ansatte i Statens vegvesen må søke på «sin egen jobb» i fylkene.

– Det dreier seg ikke bare om de ansatte som jobber på veiavdelingene, men vi har ansatte i flere avdelinger som også jobber med fylkesveiene, sier hun.

– Men det vil vel i så fall kanskje kompenseres av at behovet for den samme kompetansen vil øke i fylkeskommunene?

– Kompetansen vil øke i fylkeskommunen og kanskje forsvinne fra Statens vegvesen, sier Hanssen.

– Jeg forstår at det er for tidlig å si konkret hvordan dette vil arte seg, men vet vi hvilke funksjoner som skal overføres? I stortingsvedtaket heter det jo at «regional veiadministrasjon, som har ansvar for planlegging og drift av fylkesveiene, overføres fra Statens vegvesen». Gir dette en indikasjon på hva som skal overføres og ikke?

– Situasjonen vil ofte være slik at ansatte både har statlige og fylkeskommunale arbeidsoppgaver, oppgavene vil kunne flyte over i hverandre, og mengden oppgaver for den ene eller den andre vei-eier vil kunne variere sterkt over tid. Så det er noe uklart, hva og hvilke funksjoner som skal overføres.

– Hvordan oppfatter du stemningen og holdningene ute blant medlemmene til det som skal skje?

– Holdningen er nok slik at dette er ting de ikke får gjort noe med i og med at det er politisk styrt, men de er bekymret for arbeidsplassene sine. Stemningen er nok også litt avventende til vi får mer fakta på bordet, sier Hanssen.

– Hva gjør dere med saken?

– Vi som er tillitsvalgte på sentralt nivå har møter med ledelsen cirka en gang i måneden, i tillegg til at dette står fast på agendaen til alle hovedavtalemøtene. Ute i regionene driver de nå med kartlegging av ressursene vi bruker på fylkesveiene, sier hun.

Hanssen sier at de tillitsvalgte blir løpende informert om fremdriften i prosessen av ledelsen i Statens Vegvesen.

Få hjelp til tannlegeregningen

**Hull i tennene?
Sprukne fyllinger?
Rotfylling?**

Nå kan du få dekket utgifter til tannbehandling. Som YS-medlem får du tannhelseforsikring til en svært god pris.

Sjekk hva du betaler i måneden:

- 18–29 år: 47 kroner
- 30–49 år: 106 kroner
- 50–69 år: 170 kroner

**Ny
medlems-
fordel!**

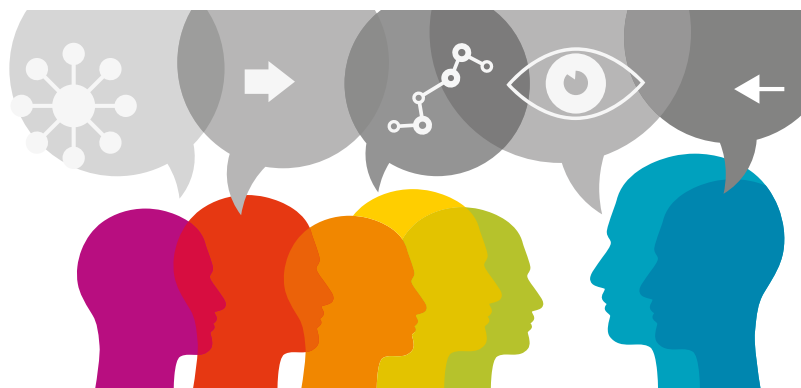
**Les mer og kjøp YS Tannhelseforsikring
på norsktannhelseforsikring.no/ys**

parat

Norsk
Tannhelseforsikring

Kurskalender for 2018

Grunnoplæringen Trinn1-kurs og Trinn2-kurs avholdes regionalt, for å bli kjent og bygge nettverk med andre i din region. Trinn3-kurs avholdes på østlandsområdet og følger avtaleverket, kursene er tilpasset de ulike sektorene (privat, stat, kommune og Spekter). Vi har videre delt opp Trinn3-kursene i følgende sektorer: Statlig sektor, privat sektor og Spekter (1-9) og KS, Virke-Huk og Spekter helse. Er du usikker på hvilken sektor du tilhører kan du gå inn på parat.com og finne dette på «Min side», der du finner din egen tariffavtale.

Fordypningskursene er tilrettelagt for at tillitsvalgte skal få økt kompetanse innenfor de områdene som er viktige i vervet som tillitsvalgt på arbeidsplassen. De aller fleste fordypningskursene krever gjennomført grunnopplæring i Parat, eller tilsvarende forkunnskaper.

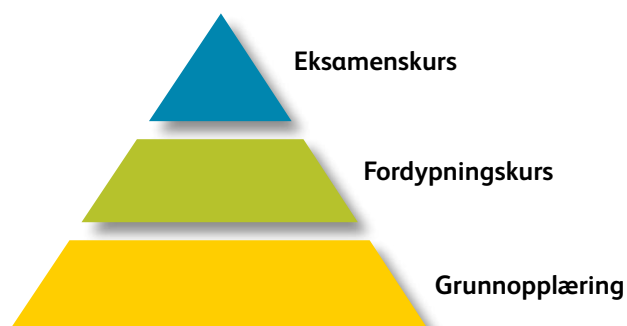
Høgskolekursene arrangerer vi i samarbeid med Høgskolen i Sørøst-Norge. Tillitsvalgte kan ta ett høgskolekurs hvert kalenderår. Våren 2018 arrangeres «Grunnleggende arbeidsrett» og høsten 2018 arrangeres «Samfunnsfag», med vekt på politikk og flerkulturelle samfunn.

Forelesninger på nett

Webinar er forelesninger på nett, med direkte overført bilde og lyd, i tillegg er det lagt til rette for chat, der du fortløpende kan stille spørsmål og få svar. Foreløpig er webinar, eller nettmøter i utprøvningsfasen her i Parat, men dette vil det bli mer av i 2018.

Kurspyramiden for tillitsvalgte i Parat

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2018

Januar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

- 15.–17. januar Presentasjonsteknikk og kommunikasjon, Sanner
- 22.–24. januar Trinn3-kurs stat, Sanner
- 22.–24. januar Trinn3-kurs privat og Spekter (1-9), Sanner
- 22.–25. januar Grunnleggende arbeidsrett 15. studiepoeng 1. samling, Scandic Oslo City

Februar

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	1	2	3	4

- 5.–7. februar Trinn2-kurs Øst og Sør (tilpasset KS), Quality grand hotel, Kongsberg
- 5.–7. februar Kurs i forhandlingsteknikk privat sektor og spekter, Sanner
- 12. februar Paratkonferansen, Scandic Oslo airport
- 13. februar Tariffkonferansen, Scandic Oslo airport
- 14.–16. februar Forhandlingsteknikk og lokale forhandlinger KS/Virke-Huk og Spekter helse, Olavsgaard
- 26.–28. februar Presentasjonsteknikk og kommunikasjon, Sanner

Mars

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26	27	28	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	1

- 5.–7. mars Økonomiforståelse og lokale forhandlinger i privat sektor og spekter, Scandic Oslo Airport
- 12.–14. mars Forhandlingsteknikk stat, Scandic Oslo Airport
- 13.–15. mars Trinn2-kurs Midt og Nord, Scandic Ishavshotel
- 13.–15. mars Trinn2-kurs Vest, Quality hotel Edvard Grieg
- 20.–23. mars Grunnleggende arbeidsrett 15. studiepoeng 2. samling, Scandic Oslo City

April

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26	27	28	29	30	31	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	1	2	3	4	5	6

- 17.–18. april Styrearbeid, Olavsgaard
- 23.–25. april Konfliktbehandling, kommunikasjon og juss., Scandic Oslo Airport
- 24.–26. april Trinn2-kurs Øst og sør, Quality Hotell Klubben

Mai

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
30	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	1	2	3

- 23.–25. mai Trinn3-kurs privat og spekter (1-9), Sanner

Juni

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	1

- 4.–5. juni ParatStat konferansen, Radisson Blu, Gardermoen

Kurs og konferanser for tillitsvalgte 2018

Juli

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
25	26	27	28	29	30	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	1	2	3	4	5

August

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
30	31	1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	1	2

- 29.–31. august Trinn2-kurs Øst og Sør, Olavsgaard
- 30. august Lokale forhandlinger for funksjonærer i NHO og Virke, Parats lokaler

September

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
27	28	29	30	31	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

- 3. september Tilsettingsråd stat, Park Inn
- 5.–6. september Regionmøte Vest, Bergen
- 10.–11. september Regionmøte Øst
- 12.–13. september Regionmøte Midt
- 17.–19. september Trinn3-kurs stat, Olavsgaard
- 17.–20. september Samfunnsfag – med vekt på politikk og flerkulturelle samfunn, Scandic Oslo City
- 20.–21. september Regionmøte Nord
- 26.–27. september Regionmøte Sør

Oktober

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4

- 15.–17. oktober Trinn2-kurs Øst og Sør (tilpasset KS), Kongsberg
- 16.–18. oktober Trinn2-kurs Vest, Quality Hotel Edvard Grieg
- 17.–18. oktober Arbeidsgivers styringsrett, omstilling, permittering og nedbemanning - privat, Olavsgaard
- 22.–23. oktober Retorikk, Olavsgaard
- 23.–25. oktober Trinn2-kurs midt og Nord, Quality hotel Augustin

November

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2

- 1.–2. november Arbeidsgivers styringsrett, omstilling og nedbemanning, Olavsgaard
- 5.–7. november konflikthåndtering - kommunikasjon og juss., Olavsgaard
- 14.–15. november Parat Landsmøte 2018, Radisson Blue, Bergen
- 20.–22. november Trinn2-kurs Øst og Sør, Quality grand hotel, Kongsberg
- 20.–22. november Trinn3-kurs KS, Virke-Huk, spekter helse, Olavsgaard
- 26.–27. november Retorikk, Olavsgaard
- 28.–30. november Trinn3-kurs Privat og spekter (1-9), Sanner
- 28.–30. november Trinn3-kurs stat, Sanner

Desember

Ma	Ti	On	To	Fr	Lø	Sø
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	1	2	3	4	5	6

- 3.–4. desember Arbeidstid, Olavsgaard

Øvrig kurs informasjon

Arrangementer i regionene

Regionene arrangerer Trinn1-kurs og konferanser for tillitsvalgte. For medlemmene tilbyr regionskontoret faglige temadager og aktiviteter av sosial karakter. Har du spørsmål om dette, kan du kontakte ditt regionskontor.

For mer informasjon om Parats kurs, konferanser, temadager og andre aktiviteter, finner du dette på parat.com, se «kurs og utdanning».

Reiser og overnatting

Parat ønsker å bruke opplæringsmidlene til gode kurs med mye læring på anerkjente hotell. For at flest mulig deltakere skal rekke fram samme dag, starter derfor de fleste kursene klokken 11.00. Ved å unngå overnatting dagen før kursstart og unødig bilgodtgjørelse, vil flere få anledning til å delta på kurs. Reisen må foregå på rimeligste måte og vi henviser til Parats reiseregulativ på Parats hjemmesider.

Parat har i de siste årene dessverre hatt mange ubenyttede hotellrom, uten at deltagerne har gitt beskjed eller meldt avbud. Dette hindrer at personer på venteliste får plass. Deltakere som uteblir fra et arrangement med bestilt overnatting, uten å varsle Parat, vil derfor i 2018 få tilsendt en regning på 1000 kroner pr. natt.

For Parat-kurs som blir avholdt på Sanner hotell, anbefaler vi deltakere fra Oslo å ta tog til Gran stasjon (på Gjøvikbanen). For deltakere som kommer fra Gardermoen, settes det opp en felles taxi fra flyplassen, bestilt av Parats kursadministrasjon. Det er viktig at deltakere på disse kursene gir tilbakemelding på om man skal være med eller ikke innen fristen som er oppgitt. Ved forsinkelser, må kursdeltager ta kontakt med kursansvarlig. Man må ikke benytte taxi alene uten godkjenning fra Gardermoen til Sanner.

Målgruppen på kursene er tillitsvalgte i Parat. Vi sender ut kursinvitasjon elleve uker før kursstart til tillitsvalgte som er i målgruppen for kurset. Deltakere på kurs blir valgt ut i fra verv, og hovedtillitsvalgte vil bli prioritert. For at du skal bli prioritert som kursdeltaker er det viktig at informasjonen på «Min side» til enhver tid er oppdatert.

For å kunne komme inn på «Min side» og melde deg på kurs, må du ha medlemsnummer og passord. Der står det også hvilke kurs og konferanser du har deltatt på tidligere og hvilke du har fått plass på. Har du spørsmål, ta kontakt med medlem@parat.com.

Har du spørsmål til kursene, kontakt:

kurs@parat.com, eller ring sentralbord på telefon: 21 01 36 00.

Du kan også kontakte kursadministrasjon i Parat direkte:

- Hege Thorud,
e-post: hege.thorud@parat.com, telefon: 924 49 819
- Monica Bjørlo,
e-post: monica.johansen.bjorlo@parat.com, telefon: 930 40 952
- Bente Trøen,
e-post: bente.troen@parat.com, telefon: 909 72 832

Parat-medlem Jan Erik Aasen er skadedyrbekjemper i ABS Skadedyrkontroll. Foto: Vetle Daler.

Dyrekjær skadedyrbekjemper

Hjemme har han en blind katt med diabetes. På jobben tar han livet av småkryp. Møt skadedyrbekjemper og Parat-medlem Jan Erik Aasen en dag han jakter skadedyr i en enebolig på Nesbru i Asker utenfor Oslo.

Av: Vetle Daler

En kunde har ringt og klaget på at det kravler i taket på soverommet. Da rykker Jan Erik Aasen (48) ut. Han er skadedyrbekjemper i ABS Skadedyrkontroll, og er ukentlig på oppdrag hos kunder i Oslo-området.

Giftig møte

Denne høstfredagen tar han runden rundt huset på Nesbru og sjekker boksene med gift han har satt ut tidligere.

– Boksene er til for å få ned bestanden, det er ikke løsningen. Løsningen er å finne ut

hvor de kommer seg inn i huset, og tette sprekkene, sier han.

Han bytter ut giftblokkene som mus og rotter har forsynt seg av, og flytter noen av boksene til andre steder på eiendommen

Jan Erik Aasen sjekker boksene med gift han har satt ut tidligere. Foto: Vetle Daler.

ABS Skadedyr-kontroll

15 ansatte som opererer i Oslo og resten av Sør- og Østlandet.

- Betjener bedrifter, institusjoner, næringsmiddelbedrifter, hoteller, restauranter og kafeer, dagligvareforretninger og private hjem.
- Jobber med bekjempelse og forebygging av insekter, rotter, mus og lagervareinsekter, duekontroll og hygienekontroll av næringsmiddelbedrifter

Aasen bytter ut giftblokkene som mus og rotter har forsynt seg av. Foto: Vetle Daler.

før turen går inn i huset. Blant stedene som sjekkes er under kjøkkenbenken, hvor gnagere ofte dukker opp for å lete etter mat.

– Ingen spor her, men det har hendt at jeg har funnet musereir under kjøkkenbenker, sier Aasen.

Kurs og eksamen

For å bli godkjent skadedyrbekjemper må det kurs og eksamen til, i regi av Folkehelseinstituttet.

– Her må man blant annet være i stand til å gjenkjenne 20 ulike skadedyr, sier Aasen.

Blant dyrene en skadedyrbekjemper må ha kompetanse på er maur, biller, veggedyr, flått, veps, humle, bier, fluer, kakerlakker og forskjellige gnagere som rotter og ulike typer mus.

Jobben som skadedyrbekjemper er sesongbetont.

– Vi er ute på oppdrag hele året, men det er ekstra mye på høsten, særlig når det begynner å bli kaldt og snøen kommer. Da søker gnagerne inn, sier Aasen.

Han forteller historien om kunden som hadde et lager med proteinpulver i kjelleren.

– En rotte hadde kommet seg inn og forsynt seg av pulveret. Den var så stor til slutt at den ikke kom seg ut. Det var en ordentlig sværinger, ler Aasen.

1. Blant stedene som sjekkes er under kjøkkenbenken, hvor gnagere ofte dukker opp for å lete etter mat. Foto: Vetle Daler.

2. Det bender han finner musereir under kjøkkenbenker. Foto: Vetle Daler.

3. Aasen har ansvaret for nettbutikken, der firmaet selger «gjør det selv»-produkter for skadedyrbekjempelse. Foto: Vetle Daler.

Humant og effektivt

Til tross for at jobben hans er å utrydde uønskede småkryp, er Aasen glad i dyr. – Jeg er veldig dyrekjær, og er opptatt av avlaving skal gjøres så humant og effektivt som mulig. De er jo levende vesener. Rotter og mus er faktisk også beskyttet av dyrevelferdsloven, sier han.

Hjemme på Vøyenenga i Bærum har han en katt som er blind på det ene øyet, og som i tillegg har diabetes.

– Jeg har vært mye hos veterinæren med katta, og da er det greit å ha en jobb der jeg har frihet under ansvar. Jeg styrer det meste av tiden min selv, sier Aasen.

I tillegg til å bekjempe skadedyr «i felten», bestyrer han nemlig ABS' egen nettbutikk.

– Opprinnelig er jeg utdannet bilmekaniker, men har mange års bakgrunn fra lager, logistikk og innkjøp. Derfor var det naturlig at jeg fikk ansvaret for nettbutikken, hvor vi selger «gjør det selv»-produkter for skadedyrbekjempelse. Vi startet nettbutikken for halvannet år siden og omsetter allerede for seks millioner kroner, så her er det et stort marked, sier Aasen.

Vepsejobber

Aasen trives godt med å drive nettbutikken, men setter også pris på uteoppdragene. Og noen jobber er morsommere enn andre.

– Vepsejobber synes jeg er ganske artig, der er det mye rart. Ofte tør ikke kundene å fjerne vepsebol selv, spesielt de som er

redde for allergiske reaksjoner ved stikk. Så da er det bare å utstyre seg med drakt og ansiktsbeskyttelse og sette i gang. Jeg har vært forskånet fra å få vepsestikk på jobb, men en kollega fikk veps innunder drakta, humrer han.

– Visste du forresten at det er en myte at vepsen bare stikker en gang?

Bier, derimot, stikker bare en gang. I disse tider hvor bie-bestanden synker, er Aasen og kollegaene hans forsiktig med å drepe bier.

– Vi prøver heller å flytte dem, men i noen tilfeller, der de er en stor plage, må man drepe dem. Vi prøver alltid å overtale kunden til å finne andre løsninger først, sier han.

Jan Erik Aasen sier det i løpet av få år har vært en økning av kakerlakker og veggedyr på 700 prosent i Norge. Foto: Vetle Daler.

Veggdyr øker

De siste årene har antallet «eksotiske» skadedyr som kakerlakker og veggedyr økt i Norge.

Fra 2007 til 2016 har antall registrerte årlige veggedyrbekjempelser økt med nærmere 700 prosent. I 2007 ble det registrert 447 bekjempelser av veggedyr i Norge. Ni år senere, i 2016, ble det notert 3034 tilfeller. Rundt 30 prosent gjelder overnattingssteder, ifølge Folkehelseinstituttet.

– Får du veggedyr, må alt ut, klær, tekstiler og møbler. Møblene plasserer vi på frysela-ger i noen dager. Mange kaster faktisk sen-ge sine etter veggdyrangrep, sier Aasen.

Når du er på reise bør du ifølge Aasen sette kofferten i badekaret, og skifte klær på badet.

– Ikke la klær ligge og slenge på hotell-rommet. Du kan også vippe opp senga og lyse med lommelykt for å se etter svarte flekker. Finner du slike flekker, er det trolig avføring fra veggedyr. Når du kommer hjem, bør du pakke ut utendørs og fryse ned klærne du har hatt med deg før du vasker dem. Det er litt styr, men får du veggedyr inn, kan jeg love deg at det blir mer styr, og det kan bli dyrt. Enkle forholdsregler kan spare deg for mye, sier han.

Ta forholdsregler

Skadedyrbekjemperen har også flere tips for hvordan du kan unngå de mer «tradi-sjonelle» skadedyrene.

– Ikke mat fugler for nær huset. Driver du med kompost, bruk en lukket kompost-

binge og hold vegetasjon unna huset, råder han.

Du kan også ifølge Aasen ta en runde rundt huset med speil eller selfiekamera, se under panelet etter sprekker der gnagere kan komme seg inn.

– La heller ikke vedstabler og lignende stå inntil husvegger. Når det gjelder maur, bør du ikke ha jord inntil veggen. Du bør også fjerne gamle stubber og råtne trær i nærheten, sier Aasen.

Parat
informerer

Arbeidstid for fremtiden

Parats hovedstyre har tidligere vedtatt at flaggsaken for 2018 skal være «Arbeidstid for fremtiden», noe som gjør at dette temaet vil synliggjøres i mye av arbeidet som skal gjøres i tiden fremover.

Noe av det organisasjonen vil sette søkelys på er positive og negative konsekvenser, i endret arbeidstid, som følge av den teknologiske utviklingen. I dette ligger også synliggjøring av hvilke positive og negative konsekvenser økt fleksibilitet i arbeidslivet har for forholdet mellom arbeidstid og fritid.

Seier over NHO

Parats medlemmer i Agility Subsea Fabrication i Tønsberg får tariffavtale etter en tvist mellom Parat og NHO. Parat-medlemmene blir omfattet av Verkstedoverenskomsten.

Selskapet legger ned driften i Skien og flytter ansatte til verftet i Tønsberg. NHO ønsket å vente til denne sammenslåingen var gjennomført før de ansatte kunne få tariffavtale, men Parat var av en annen mening.

– Kollektive forhandlinger er en forutsetning for at det organiserte arbeidsliv skal fungere. Det er gjennom tariffavtalen de tillitsvalgte får forhandlingsrett på vegne av medlemmene og rett til informasjon og drøftelser med arbeidsgiver, sier Parats forhandlingssjef Turid Svendsen.

Turid Svendsen. Foto: Vetle Daler.

Vikar i juridisk avdeling

Maren Hestenes Merli er advokat og ansatt i et tre måneders vikariat i Parats juridiske avdeling. Hun har jobbet i advokatfirmaet Grette, der hun fikk advokatbevilling i februar 2017. I Grette har Hestenes Merli jobbet med arbeidsrett og vil fortsette i 20 prosent stilling der, mens hun vikarierer de resterende 80 prosent i Parat.

Foto: Advokatfirmaet Grette.

Ny rådgiver i Tromsø

Siren Somby er ansatt som rådgiver på Parats regionkontor i Tromsø fra januar 2018. Hun har en master i innovasjon, organisasjon og ledelse fra Norges Fiskerihøgskole og har tidligere jobbet i NHO. I NHO jobbet Somby med kurs i arbeidsrett, varsling, HMS, medietrening og coaching.

Foto: Privat

Ny rådgiver i Oslo

Truls O. Bjørhei er ansatt som rådgiver på Parats regionkontor i Oslo fra januar 2018.

Han er utdannet jurist (cand.jur)

har jobbet i NAV. Bjørhei er tidligere vært tillitsvalgt AVYO og vil særlig jobbe med statsansatte og medlemmer i kommunal sektor.

Foto: Privat.

Vikar på regionkontoret i Oslo

Nathalie Gullager er ansatt i et vikariat i Parats regionkontor i Oslo fra februar 2018. Hun har en bachelor i jus og en mastergrad i menneskerettigheter og multikultur. Gullager har jobbet administrativt i Norwegian og som frivillig i Røde Kors og Amnesty. Hun har tidligere vært tillitsvalgt i forbindelse med studiene.

Foto: Privat.

Parats medlemsfordeler

Du kan spare mye ved å bruke Parats medlemsfordeler og nytte godt av noen av markedets beste forsikringer. Vi har også gode låne- og spareavtaler.

Som medlem får du direkte tilgang til en rekke advokater med spesialkompetanse, der arbeidsrettslig bistand er gratis. Du kan i tillegg få en times gratis konsultasjon med advokat i privatrettslige saker. Rabatt på hotell, leiebil, drivstoff og strøm er andre fordeler du har tilgang til, se parat.com for detaljer og mer informasjon.

Parats regionutvalg (RU)

■ RU region Nord (Finnmark, Troms, Nordland):

Leder: Lars Raymond Holm, Luftfartstilsynet
E-post: Lrh@caa.no
Johanne Hagerupsen, Høgskolen i Harstad
E-post: johanne.hagerupsen@hih.no
Anne-Katrine Thomassen, Brønnøysundregisterne
E-post: akt@brreg.no
Tor-Fredrik Olsen, Finnmark Fylkeskommune
E-post: tor.fredrik.olsen@ffk.no
Åse Helen Andersen, Apotek 1 Hammerfest
E-post: aasehelande@hotmail.com
Terje Grytdal Roland, Nord-Troms Tingrett, UNG-representant
E-post: terje.grytdal.roland@domstol.no

■ RU region Midt (Nord- og Sør Trøndelag, Møre og Romsdal):

Leder, Jannike Hanssen, Statens vegvesen
E-post: Jannike.hanssen@vegvesen.no
Morten Mørch, NTNU
E-post: Morten.morch@ntnu.no
Siri Finseth, Helse Nord-Trøndelag
E-post: Sirs.finseth@helse-nordtrondelag.no
Grete Kambuås, Boots Apotek
E-post: gretkam@online.no
Marit Holstad Aarsæther, Høgskolen i Volda
E-post: maritaa@hivolda.no
Mona Nerland, Politiet i Molde, UNG-representant
E-post: mona.nerland@politiet.no

■ RU region Øst

(Østfold, Hedmark, Oppland, Oslo og Akershus):
Leder: Hilde Margrete Bjørklund - Cappelen Damm AS
E-post: hilde.bjorklund@cappelendamm.no
Bente Iren Tollefsen Moen - Statens Pensjonskasse
E-post: bente.iren.moen@spk.no
Stein Grindheim - SAS Ground Handling
E-post: stein.grindheim@sas.no

Ronny Kjønso - Asko Øst

E-post: ronny.kjonso@asko.no

Anja P. Ahlstrøm – NIBIO

E-post: Anja.Ahlstrom@nibio.no

Hans Andreas Bøhmer, Securitas i Oslo, UNG-representant

E-post: hanboh@gmail.com

■ RU region vest (Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane):

Leder: Rune Skaar, Bergen kommune

E-post: rune.skaar@bergen.kommune.no

Vidar Alfei, NAV Økonomitjeneste

E-post: vidar.alfei@nav.no

Hege Solbakken Sæbø, Stavanger Aftenblad AS

E-post: hege.solbakken.saebo@aftenbladet.no

Wibecke Søråas Onarheim, Gulating lagmannsrett

E-post: wibecke.soraas.onarheim@domstol.no

Gro Nondal Buvik, Sognekraft AS

E-post: gro.nondal.buvik@sognekraft.no

Erik Andreassen, Gate gourmet i Bergen, UNG-representant

E-post: eandreassen@gategourmet.com

■ RU region Sør (Aust- og Vest Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud):

Leder: Ragnhild Negård – NAV

E-post: ragnhild.negard@nav.no

Nina Ødegård – Høgskolen i Buskerud og Vestfold

E-post: Nina.Odegard@hvb.no

Cecilie Holt, NAV

E-post: cecilie.holt@nav.no

John-Inge Nerland – Fylkesmannen i Buskerud

E-post: fmbujin@fylkesmannen.no

Anne Britt Skomedal, Vitusapotek Elefanten Kristiansand

E-post: annebritt1962@hotmail.com

Lahvry Helene Fürst Bright, UNG-representant

E-post: lahvry@hotmail.com

Spørsmål til juridisk og forhandlingsavdelingen i Parat

Vi som gir svar i denne utgaven av Parat er:

*Bjørn Are Sæther
Rådgiver*

*Anders B. Lindstrøm
Leder juridisks avd.
Advokat*

*Renate Messel Hegre
Forhandler*

*Thomas Lilloe,
Forhandler*

*Thore Eithun Helland
Advokat*

*Guro Løkken Bæro
Advokat*

Har du spørsmål til juristene eller til forhandlingsavdelingen, kan du sende spørsmålene til trygve.bergsland@parat.com. Vi hjelper deg som medlem med alle typer problemstillinger knyttet til arbeidsforhold og tolkning av avtaleverket. Du kan også ta kontakt med oss når det er behov for skriftlig og muntlig rådgivning i forbindelse med omorganisering, nedbemanningsprosesser, ferie, arbeidstidsordninger, trygdespørsmål og lignende.

For liten lønnsøkning

Vi har akkurat hatt lokale lønnsforhandlinger i kommunen hvor jeg jobber. Jeg er ikke fornøyd med det tillegget jeg fikk. Selv om jeg vet at vår tillitsvalgt gjør så godt hun kan i forhandlingene, vil ikke arbeidsgiver prioritere meg. Har du noen gode råd?

Wenche

Svar: Det vil alltid være slik at ikke alle får innfridd sine forventninger i lønnsforhandlingene. Pengene som skal fordeles er begrenset. I hovedtariffavtalen har vi bestemmelsen om lønssamtale, der du kan be om en samtale med din nærmeste leder for å diskutere din lønnsutvikling. Her kan du også diskutere arbeidsgivers forventninger til din jobbutførelse og hva som skal til for å få

en bedre lønnsutvikling. Hvis du ønsker, kan du ha din nærmeste tillitsvalgt med i møtet og det skrives referat fra møtet dersom du ønsker det.

Bjørn Are

Oppsigelse og nye ansettelser

Jeg har vært ansatt i et transportfirma som i sommer måtte gå til oppsigelse av fem fordi vi mistet en stor kunde.

Oppsigelsesprosessen foregikk på en korrekt måte og arbeidsgiver fulgte ansiennitetsprinsippet og vi med kortest ansiennitet ble sagt opp. Nå er det snakk om at arbeidsgiver har avtale med en ny kunde, og at det er behov for å ansette tre av oss igjen. Spørsmålet mitt er om arbeidsgiver står fritt til å velge hvem av oss han vil ansette?

Kjell Morten

Svar: En arbeidstaker som er sagt opp på grunn av driftsinnskrenkning har fortrinnsrett ved nyansettelse. Fortrinnsretten gjelder i et år fra oppsigelsestidens utløp. Dersom det er flere som har rett til en stilling, plikter arbeidsgiver å følge de samme reglene for utvelgelse ved oppbemanningen som ved den forutgående nedbemanningen. Dette er beskrevet i arbeidsmiljølovens paragraf 14-2. Bestemmelsen innebærer at arbeidsgiver plikter å legge de samme utvelgelseskriteriene til grunn ved inntak som ved oppsigelsene. Dersom ansiennitetsprinsippet ble fulgt ved oppsigelsene, er arbeidsgiver som hovedregel forpliktet til å følge det samme prinsippet ved oppbemanningen. Dersom kompetansebehovet er et annet enn på oppsigelsestidspunktet, kan det imidlertid være saklig grunnlag for å fravike ansiennitetsprinsippet ved nyansettelse.

Anders

Omsorgspermisjon

Jeg har en gammel og syk mor på 93 år, som ved enkelte undersøkelser på sykehus trenger følge av pårørende. Er det noen bestemmelser som gir meg rett til fri for å følge henne når det er nødvendig?

Rigmor

Svar: Ja, i henhold til arbeidsmiljølovens bestemmelser har alle arbeidstakere rett til permisjon inntil ti dager hvert kalenderår for å gi nødvendig omsorg til foreldre,

ektefelle, samboer, eller registrert partner. Arbeidsmiljølovens bestemmelse regulerer kun rett til fri og ikke rett til fri med lønn. Dersom du er omfattet av en tariffavtale vil eventuelle rettigheter til velferdspermisjoner med lønn være regulert der. Alternativt kan også retningslinjer eller praktisering av velferdspermisjoner være beskrevet i bedriftens personalhåndbok.

Renate

Betaling for ubekvem arbeidstid

Jeg jobber en del ubekvem arbeidstid og får normalt utbetalt tillegg for dette. Nå krever arbeidsgiver at jeg skal avspasere ubekvem arbeidstid og at jeg ikke kan kreve å få utbetalt dette som lønn. Er dette riktig?

Turid

Svar: I henhold til arbeidsmiljølovens paragraf 10-6 (12) er det slått fast at tillegg for arbeidet overtid ikke kan avspaseres, men må utbetales som lønn. Det finnes ikke tilsvarende lovbestemmelse for ubekvems-tillegg eller skifttillegg. Svaret avhenger derfor av hva som er avtalt. Arbeidsgiver kan ikke uten skriftlig avtale pålegge avspasering av ubekvemstillegget, og du kan heller ikke kreve å avspasere med mindre det er avtalt. Slike avtaler kan bare inngås med den enkelte arbeidstaker.

Det vil si at en avtale mellom arbeidsgiver og tillitsvalgte om at ubekvemstillegg skal avspaseres, ikke vil være gyldig. Oppsummert vil du altså ha krav på å få kompensasjonen for ubekvem arbeidstid utbetalt som lønn med mindre du har avtalt noe annet.

Thomas

Bytte av julegaver

Jeg bruker å få mye «ræl» til jul, og jeg begynner å bli lei av alt som fyller opp skuffer og skap. Det er også et styr å få skrotet på loppemarked hvert år. Hva kan jeg gjøre for å få byttet presangene til noe som jeg har glede og nytte av? Kan jeg kreve det av den butikken gaven er kjøpt?

Truls Reidar

Svar: Kanskje du bør ta en prat med slektningene dine og andre du får gaver fra. Fortell dem hva du ønsker deg. Du kan også be om at byttelapp legges ved. Etter kjøpsloven eller forbrukerkjøpsloven har du ikke krav på å få byttet varen, men mange butikker åpner for bytting i romjulen og ut på nyåret. Dette forutsetter som oftest at varen er som ny og i originalinnpakning. Noen gir penger tilbake, men de fleste butikker gir deg en «tilgodelapp» som du kan bruke på andre varer i samme butikk.

Thore

Ferie til gode når året er slutt

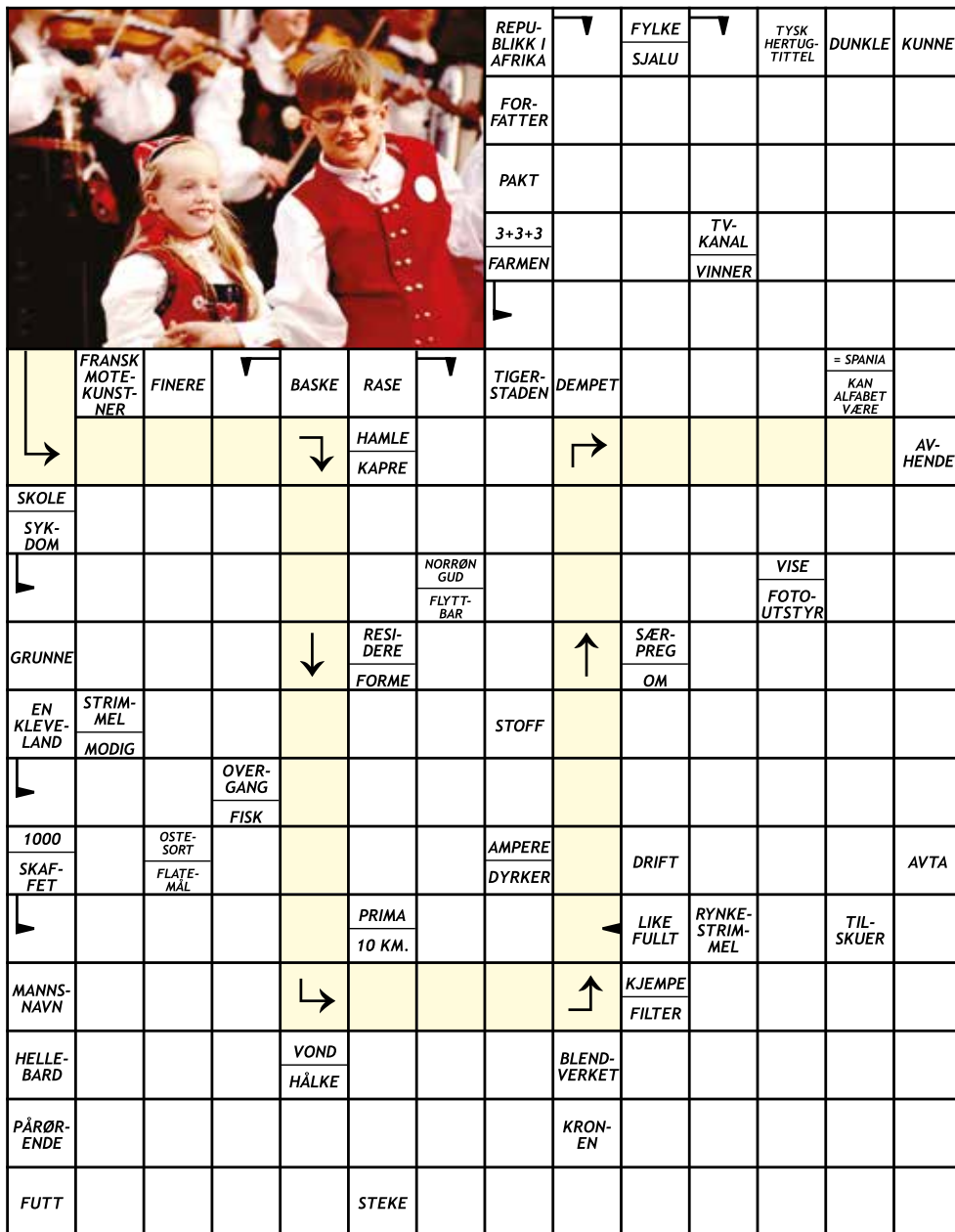
Jeg har ikke rukket å ta ut all ferien min i år, hva gjør jeg?

Beate

Svar: Du må ta opp dette med arbeidsgiver. Utgangspunktet er at all ferie skal avvikles i ferieåret. Det er imidlertid adgang til å avtale overføring av ferie. Det er maks tolv dager ferie, av den lovbestemte ferien på 25 virkedager, som kan flyttes til året etter slik som beskrevet i ferielovens paragraf 7 (3).

Avtale om overføring av ferie må gjøres skriftlig. Dersom du har avtale om rett på «den femte ferieuka» kan denne også avtales overført i tillegg til de tolv dagene som beskrevet over. Det er ingen formkrav for avtale om overføring av denne ferien, men vi anbefaler skriftlig avtale av bevisshensyn. Dersom du ikke får lov å overføre ferie må du ta ut ferien i år. Arbeidsgiver har styringsrett på når den skal plasseres, men dere skal forsøke å bli enige først.

Guro

Løsningen på kryssordet i medlemsbladet Parat nummer. 4 – 2017 var: «**UTSIKT OVER LYSEFJORDEN**». Den heldige vinneren er: Beate Borge, Tromsø.
Frist for å sende inn løsning på neste kryssord er: 5. februar 2018.

Vi trekker én vinner hver gang.
Send løsningen til redaksjonen, enten som e-post til trygve.bergslund@parat.com eller ordinær post til: **Parat, Postboks 9029, Grønland, 0133 Oslo**

Husk å merke e-posten/konvolutten «**Kryssord 5/2017**». Husk også å skrive på ditt eget navn og adresse.

Premie: Elvang Latitude alpaka-pledd av 50 prosent alpakkauil, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

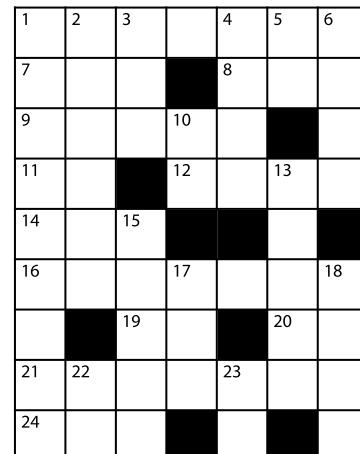

Løsning:

Navn:

Adresse:

MINI KRYSSORD

Vannrett

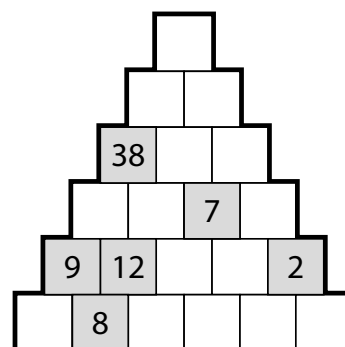
- Guttenavn
- Høytid
- Pikenavn
- Gass
- Raptus
- Karakter
- Rusmiddel
- Studio
- Folkerekke
- Fase
- Skjoldmø
- Rekker

Loddrett

- Bedrager
- Besøkende
- Jaktbytte
- Pikenavn
- Om
- Razzia
- Sportslig begivenhet
- Fiende
- Flatemål
- Rørlig
- Renomméet
- Er nødt til
- Tresort

TALL PYRAMIDEN

Alle feltene skal fylles med tall. Noen tall er fylt inn på forhånd, og dette utgjør summen av tallene i de to feltene under. Du må sette inn begge tallene i de to tilstøtende feltene for å finne tallet i feltet over, og motsatt, du finner tallet i et felt ved å trekke tallet i feltet ved siden av fra tallet i feltet over.

SUDOKU

9	2		5	4		6		
3	4		6				8	9
6			1	3		5		
		3	7					
		4		6	5	3		8
1	6		4		3	9	5	
4		9	8	7			3	
	3		9	1		7		4
	7		3			8		

Lett

© Bulls

	6			8		3	2	
8	7		6	5				1
				3			8	
5	2		7				6	
7	1			9				
			8			7	1	
					1		5	3
				2	9			
1	3	9						6

Middels

© Bulls

7			5	3		2		
		6	9					
		2			8			
4							8	
			8		7	5		
5			6			7		
							2	
2		3					9	7
9			7			4		8

Vanskelig

© Bulls

V	O	K	S	D	N	A	L	A	T	U	S	L	G	G
E	M	G	I	D	N	E	J	K	S	A	E	T	N	N
R	R	S	B	N	I	L	E	K	M	G	I	O	I	I
E	I	I	A	B	I	I	S	L	N	L	B	F	N	D
R	N	I	A	M	I	V	I	A	B	I	E	S	G	R
E	G	D	F	G	M	N	M	A	N	R	N	Ø	Y	A
I	N	T	L	I	G	E	K	T	M	I	T	R	B	K
R	I	E	E	S	J	E	N	A	E	G	S	P	S	N
R	N	I	M	L	L	K	T	S	N	N	E	O	T	I
A	G	Ø	O	E	S	E	O	G	N	G	N	L	F	F
B	T	S	V	R	I	S	K	I	L	E	S	V	I	L
E	A	E	K	N	E	G	Ø	L	M	A	K	F	R	N
N	R	S	N	N	T	N	S	U	E	K	S	R	D	K
E	E	N	N	I	R	E	R	D	N	U	E	B	A	N

Ordplunder

Bokstavene i ordet under har blandet seg litt. Kan du finne fram til riktig ord ved å plassere bokstavene i riktig rekkefølge i de hvite feltene?

Den grå teksten på siden gir deg noen hint. Skjul teksten om du ikke vil ha hjelp.

I T T V T A E I K

FYLL INN ORDET:

--	--	--	--	--	--	--	--

NOEN SMÅ HINT

- Ordet starter med bokstaven A
- Foretaksomhet
- Virketrang

SVAR: AKTIVITET

KRYSS OG TVERS

Finn alle ordene. Ordene kan stå vannrett, loddrett eller diagonalt, og kan ofte stå skrevet baklengs.

BARRIEREREV
BENTSEN
BEUNDRERINNE
DRIFTSBYGNING
FERMATE
FINKARDING
LIVSELIKSIK
OLJEMANGEL
OMRINGNING
SAMLINGSMØTE
SAMMENSNEKRA

SKJENDIG
SØRPOL
TILBAKELEVERE
UTALANDSK

PARATS TRENINGSSIDE MED HJERNETRIM

Sender du oss løsningen på alle oppgavene på denne siden, er du med i trekningen av en Elvang Latitude alpukka-pledd av 50 prosent alpaukkaull, 40 prosent fåreull og 10 prosent mikrofiber. Pleddet er Fair Trade-sertifisert. Målene er 130x200 centimeter (se foto).

Frist for å sende inn løsningen er 5. februar 2018.

Vi trekker én vinner hver gang. Send løsningen til redaksjonen, enten på e-post til trygve.bergslund@parat.com, eller ordinær post til: Parat, postboks 9029 Grønland, 0133 Oslo. Husk å merke e-posten/konvoluttene «Hjernetrim 5/2017». Vinneren av hjernetrim i 4/2017 er Patricia Patoka, Oslo.

Fordeling av ressurser

Parat er både gjennom YS og direkte, medlem av internasjonale organisasjoner som jobber for arbeidstakere innenfor ulike bransjer og sektorer der vi har medlemmer. Det er flere årsaker til at vi er medlem og betaler kontingent til disse.

Det viktigste er solidaritet og ansvaret vi har for å bidra til at også arbeidstakere i andre deler av verden kan forbedre sine arbeidsvilkår. En mer egoistisk årsak er at vi ved å bidra til så gode vilkår som mulig i andre land, kan motvirke press på vilkårene for arbeidstakere i Norge.

Nylig var jeg med i en YS delegasjon til verdenskongressen i Public Services International (PSI). Over 800 delegater fra hele verden møttes i Genève for å diskutere felles utfordringer og hva vi kan gjøre med disse. Hovedinntrykket fra denne kongressen er at utfordringene for offentlige ansatte og borgerne disse er satt til å hjelpe, er store mange steder i verden. Der Norge er en velferdsstat som bruker både skatteinntekter og inntekter fra naturressurser på velferd, er situasjonen en helt annen i mange andre land. Ikke bare er det lite skatteinntekter som går tilbake til befolkningen i form av offentlige tjenester, men de pengene som går til dette formålet handler ofte i lommene til noen få som følge av korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet.

PSI kongressens hovedtema «Velg folk fremfor profit», er naturlig når vi vet at den nederste halvparten av verdens befolkning eier mindre enn én prosent av den totale rikdommen, mens den rikeste topp ti prosenten eier 89 prosent av alle globale eiendeler.

Brytes tallene enda mer ned fremkommer det at verdens 62 rikeste personer har mer penger enn halvparten av verdens befolkning. Tallenes tale er at de totale ressursene i verden er veldig ulikt fordelt, og det går hardest utover en stadig større andel av verdens befolkning som ikke engang får dekket helt grunnleggende behov.

Problemet er ikke at noen få klarer å skape store verdier, men at disse verdiene ikke blir beskattet på en måte som gjør det mulig å omfordele noe til fellesskapet. Utfordringen står høyt på dagsorden, og Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD) er opptatt av å finne frem til løsninger som gir en bedre fordeling av rikdommen.

En løsning vil kreve internasjonale avtaler om skattelegging, noe som er vanskelig når mange land ønsker å være skatteparadiser for de store selskapene. Dette fordi det er lønnsomt både for selskapene og landene som har slike regler. Det er også nødvendig at store institusjoner våger å ta tak i problematikken. EU gjør det. Ikke bare skriver de ut store skatteregninger til de største aktørene som Apple, Amazon, Google og Facebook, men de bruker også domstolene til å forfølge land i Europa som har skatteregler som bryter med fellesskapets interesser.

Verdens utfordringer med å få en mer rettferdig fordeling av ressursene vil ikke løses med enkeltstående tiltak, men alt er bedre enn slik det er i dag. Det vil fortsatt være internasjonalt samarbeid og koordinert skattelovgivning som fører til løsninger. Internasjonal fagbevegelse, som Parat er en del av, spiller en rolle i å bidra til disse endringene.

Hans-Erik Skjæggerud
Hans-Erik Skjæggerud
Leder i Parat

Facebook: facebook.com/HansErikSkj/
Twitter: @Skjæggerud

Foto: Trygve Bergslund

Parat med egen kleskolleksjon

Parat har valgt ut et lite utvalg kvalitetsklær. Medlemmer og tillitsvalgte kan bestille klærne i parat.shop.idegroup.no og betaler kun vår innkjøpspris.

Parat betyr at vi alltid står klar, uansett når du trenger hjelp. Et enkelt norsk ord som er tydelig i sitt budskap og som har fått Språkrådets pris for nettopp dette.

Fargen er oransje, som gir varme og som signaliserer glede, bevegelse og nytelse. Oransje virker oppløftende og den jager triste tanker på dør. Oransje stimulerer også til aktivitet, nysgjerrighet og kreativitet.

Skalljakke for vår og sommer. Vind- og vannavvisende i dame og herrestørrelse
555 kroner *

Hettegenser i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
379 kroner *

T-shirt i økologisk bomull, leveres i dame og herrestørrelse
149 kroner *

Liten sekk, 17 liter
185 kroner *

Kabinkoffert 37 liter
Lett og solid koffert med fire hjul
1370 kroner *

* Frakt kommer i tillegg.

Fastrenteinnskudd til 1,80 % rente

En fastrentekonto passer for deg som har minst 25 000 kroner, og kan binde pengene i 6 eller 12 måneder. Du får en god og forutsigbar avkastning.

Priser:

- Innskudd med binding i 6 måneder: 1,80 %
- Innskudd med binding i 12 måneder: 1,80 %

Prisene på Fastrenteinnskudd er nominelle renter gjeldende per 15.9.2017 og kan endres på kort varsel. Sjekk gjensidigebank.no for dagens priser og bestill fastrenteinnskudd i nettbanken. Dersom du ikke allerede er kunde, åpner du enkelt konto ved å bruke BankID.